

BOSNA I HERCEGOVINA
Federacija Bosne i Hercegovine
Federalno ministarstvo finansija
Federalno ministarstvo financija

Objedinjeni tekst PRIJEDLOGA ZAKONA O POREZU NA DOHODAK koji uključuje:

- **Prijedlog Zakona o porezu na dohodak iz juna 2018. godine**
- **Amandmani Vlade FBiH iz septembra 2019. godine**
- **Amandman I. Kluba zastupnika Naše stranke iz novembra 2020. godine**

Sarajevo, septembar 2021. godine

ZAKON O POREZU NA DOHODAK

I. OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

(Predmet zakona)

- (1) Ovim zakonom propisuje se način utvrđivanja, plaćanja i prijave poreza na dohodak fizičkih lica u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Federacija).
- (2) Pripadnost prihoda od poreza na dohodak fizičkih lica utvrđuje se prema posebnim propisima.

Član 2.

(Pojmovi)

- (1) U smislu ovog zakona primjenjuje se značenje pojmova koji su definirani u drugim zakonima i propisima u Federaciji i Bosni i Hercegovini, ukoliko u ovom zakonu nije izričito navedeno drugačije značenje.
- (2) U smislu ovog zakona primjenjuju se sljedeći pojmovi:
 - a) pojam „*porezni obveznik*“ znači svako lice koje podliježe plaćanju poreza na dohodak prema ovom zakonu.
 - b) pojam „*lice*“ znači svako fizičko ili pravno lice.
 - c) pojam „*fizičko lice*“ znači građanin ili samostalni poduzetnik.
 - d) pojam „*samostalni poduzetnik*“ označava građanina koji ima registrovanu osnovnu, dopunsku ili dodatnu djelatnost na teritoriji Federacije.
 - e) pojam „*povezano lice*“ znači bilo koje lice koje je povezano sa poreznim obveznikom na način predviđen ovim zakonom.
 - f) pojam „*stalno mjesto poslovanja*“ smatra se mjesto preko kojeg nerezident obavlja poslovanje u cijelosti ili djelimično na teritoriji Federacije.
 - g) pojam „*neograničena porezna obaveza*“ smatra se pravom oporezivanja prihoda koji je ostvaren iz bilo kojeg izvora u Bosni i Hercegovini i/ili inostranstvu.
 - h) pojam „*porezni kredit*“ smatra se iznos za koji se umanjuje obračunati porez na dohodak.
 - i) pojam „*porezni agent*“ znači lice koje vrši obračun, obustavu i uplatu poreza na dohodak u ime poreznog obveznika.
 - j) pojam „*penzije*“ znači svako davanje licima na ime prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja iz prošlog radnog odnosa.
 - k) pojam „*plaće ili naknade*“ uključuje doprinose iz osnovice, porez na dohodak i iznos isplate.
- (3) Na način korišten u ovom zakonu, jednina uključuje množinu, a množina uključuje jedninu, osim ako kontekst ne zahtijeva drugačije. Lična zamjenica "on" na isti način uključuje ličnu zamjenicu "ona", a "njega" uključuje "nju", osim ako kontekst ne zahtijeva drugačije.

II. POREZNI OBVEZNIK

Član 3.

(Obveznik poreza na dohodak)

- (1) Fizičko lice koje ima stalno prebivalište ili boravište u Federaciji, podliježe neograničenoj poreznoj obavezi poreza na dohodak.
- (2) Ograničenoj poreznoj obavezi podliježu:

- a) fizička lica koja imaju prebivalište na području Republike Srpske i/ili Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Brčko Distrikt), a koja ostvaruju dohodak na teritoriji Federacije;
 - b) nerezidenti Federacije za ostvareni dohodak na teritoriji Federacije.
- (3) Na zahtjev fizičkih lica koja se smatraju neograničeno porezno odgovorna, a koja još uvijek imaju prebivalište u Federaciji, ali ne i boravište, porezna obaveza se ograničava na dohodak ostvaren na teritoriji Federacije, ukoliko svoj boravak van teritorije Federacije mogu dokazati dokumentom nadležnog organa za taj boravak.
 - (4) Na lica iz st. (1), (2) i (3) ovog člana primjenjuju se odredbe člana 14. ovog zakona.
 - (5) Ukoliko više fizičkih lica zajednički ostvaruje dohodak, porezni obveznik je svako fizičko lice za udio dohotka koji ostvari u ukupnom dohotku.
 - (6) Porezni obveznik je i nasljednik za sve porezne obaveze koje proizlaze iz dohotka što ga je ostavilac ostvario do svoje smrti, i to samo do visine vrijednosti naslijeđene imovine. Nasljednik je istovremeno i porezni obveznik za dohodak koji mu pritiče iz naslijeđenih izvora dohotka.
 - (7) Izuzetno od stava (2) tačka a) ovog člana, ne smatraju se obveznicima poreza na dohodak fizička lica koja imaju prebivalište na području Republike Srpske i/ili Brčko Distrikta, a koji ostvaruju dohodak u državnim institucijama Bosne i Hercegovine koji se nalaze na teritoriji Federacije za dohodak ostvaren u tim institucijama.

Član 4.

(Rezidenti i nerezidenti)

- (1) Rezidentom Federacije, u smislu ovog zakona, smatra se fizičko lice koje:
 - a) ima prebivalište ili boravište na teritoriji Federacije ili centar poslovnih i životnih interesa, i/ili
 - b) na teritoriji Federacije, neprekidno ili sa prekidima, boravi 183 ili više dana u bilo kojem dvanaestomjesečnom periodu.
- (2) Nerezidentom, u smislu ovog zakona, smatra se fizičko lice, državljanin druge države koje na teritoriji Federacije nema prebivalište i stalno boravište, a boravi manje od 183 dana, neprekidno ili sa prekidima, u bilo kojem dvanaestomjesečnom periodu.

Član 5.

(Lica koja ne podliježu oporezivanju)

- (1) Fizička lica koja ne podliježu oporezivanju, uz uslov da nisu državljani Bosne i Hercegovine, a imaju prebivalište ili boravište na teritoriji Federacije, su:
 - a) šefovi, osoblje i zaposleni stranih diplomatskih misija, te članovi njihovih domaćinstava;
 - b) šefovi stranih konzulata, konzularni funkcioneri ovlašteni da obavljaju konzularne funkcije, počasnici konzuli stranih država, te članovi njihovih domaćinstava;
 - c) funkcioneri i stručnjaci za realizaciju programa iz okvira Organizacija ujedinjenih naroda i njenih specijaliziranih agencija;
 - d) šefovi, osoblje i zaposleni u Uredu visokog predstavnika za Bosnu i Hercegovinu (Office of the High Representative – OHR) i članovi njihovih domaćinstava,
 - e) fizička lica koja rade kao poslugi u stranim diplomatskim i konzularnim predstavništvima i međunarodnim organizacijama.
- (2) Izuzetno, ukoliko fizička lica iz stava (1) ovog člana ostvaruju dohodak sa teritorije Federacije, osim dohotka koji ostvare od svoje države ili međunarodne organizacije, obveznici su poreza na dohodak, za taj dohodak.
- (3) Fizička lica - rezidenti državljani Bosne i Hercegovine/Federacije za ostvareni dohodak od nesamostalnog rada po osnovu radnog odnosa sa Uredom visokog predstavnika za Bosnu i

Hercegovinu (Office of the High Representative - OHR), Organizacije ujedinjenih naroda i njenih specijaliziranih agencija, ne podliježu oporezivanju.

III. OSNOVICA POREZA NA DOHODAK

Član 6.

(Utvrđivanje dohotka)

- (1) Dohodak je razlika između oporezivih prihoda ostvarenih u poreznom periodu i odbitnih rashoda nastalih u istom poreznom periodu.
- (2) Prihodi i rashodi utvrđuju se primjenom principa blagajne.
- (3) Prihodi se pripisuju onom licu koje ih je ostvarilo. U slučaju prestanka porezne obaveze prihodi se pripisuju onom licu (pravnom slijedniku) kojem se na osnovu njihovog prijenosa povećava ekonomska snaga.
- (4) Rashodi se pripisuju onom licu kojem se pripisuju i prihodi iz stava (3) ovog člana.
- (5) Prihodi i rashodi koji su nastali u ime i za račun drugog (prolazne stavke) ne smatraju se ni prihodom, ni rashodom i ne utječu na visinu dohotka.
- (6) Odbitnim rashodima se ne smatraju ni oni rashodi, koji se ne mogu jasno odvojiti od rashoda, niti rashodi uzrokovani ličnim potrebama poreznog obveznika, ili nisu nastali s namjerom sticanja oporezivih prihoda, kao što su: rashodi na ime ličnih poreza, novčanih kazni i prekršaja, troškova sudskih ili upravnih postupaka u ličnim predmetima i zateznih kamata na zakašnjela plaćanja rashoda.

Član 7.

(Prihodi koji su predmet oporezivanja)

- (1) Prihodi koji podliježu obavezi obračuna i plaćanja poreza na dohodak su:
 - a) prihodi od nesamostalnog rada,
 - b) prihodi od samostalnog rada,
 - c) prihodi od imovine i imovinskih prava,
 - d) prihodi od ulaganja kapitala,
 - e) prihodi od nagradnih igara i igara na sreću,
 - f) ostali prihodi u skladu sa članom 42. ovog zakona.
- (2) Prihodima, u smislu stava (1) ovog člana, smatraju se sva primanja bilo da su ostvorena u novcu, stvarima, pravima, uslugama ili na drugi način, izražena po tržišnoj vrijednosti stvari, prava ili protuusluga na dan sticanja raspolaganja.
- (3) Tržišna vrijednost, u smislu stava (2) ovog člana, predstavlja iznos koji bi se ostvario između nepovezanih lica u isto vrijeme za ista ili slična prava, stvari, usluge pod uslovima nepristrane konkurencije.

Član 8.

(Izuzeti prihodi)

- (1) Prihodi koji se, u smislu ovog zakona, ne uključuju u osnovicu poreza na dohodak, a koji se isplaćuju iz budžeta svih nivoa vlasti ili vanbudžetskih fondova su:
 - a) naknada za vrijeme nezaposlenosti i spriječenosti za rad;
 - b) penzija rezidenta, bilo da je stečena u inostranstvu ili u Bosni i Hercegovini;
 - c) primanja ostvorena na osnovu posebnih propisa o pravima branilaca i članova njihovih porodica, ratnih vojnih invalida, civilnih invalida, civilnih žrtava rata i druga socijalna davanja;

- d) dječiji dodatak i novčana sredstava za opremu novorođenčeta;
 - e) naknada za rad hranitelja i naknada za izdržavanje korisnika u hraniteljskoj porodici;
 - f) naknade osuđenim licima za vrijeme odsluženja kazne u odgojno-popravnim, odnosno kazneno-popravnim ustanovama;
 - g) prihodi na osnovu nagrada članovima Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine i nagrada za tehničko – tehnološke inovacije i društveno – humanistička postignuća;
 - h) prihodi na osnovu nagrade učenicima i studentima osvojene na takmičenjima u okviru obrazovnog sistema i organiziranim školskim i visokoškolskim takmičenjima;
 - i) prihodi na osnovu nagrade za izuzetna dostignuća u oblasti obrazovanja, kulture, nauke, sporta i drugih povoda obilježavanja značajnih datuma;
 - j) osvojene, odnosno dobijene nagrade u novcu, stvarima i/ili pravima za pokazano znanje u kvizovima i drugim sličnim takmičenjima;
 - k) mjesečni prihodi u iznosu do 300,00 KM na osnovu stipendija učenika i studenata na redovnom školovanju, uključujući i sportske stipendije;
 - l) godišnji prihodi po osnovu jednokratnih novčanih potpora dodijeljenih kandidatima izabranim putem javnih poziva ili konkursa koji dodjeljuje potpore za sticanje naučnog stepena magistra nauka, odnosno doktora nauka, te postdoktorantima u svrhu izmirenja obaveza prema visokoškolskim ustanovama i troškova koji proističu iz obavljanja naučno-istraživačkog rada u iznosu do tri prosječne plaće u Federaciji prema posljednjim objavljenim podacima nadležnih organa za statistiku;
 - m) pomoći zbog uništenja ili oštećenja imovine uslijed elementarnih nepogoda ili drugih vanrednih događaja;
 - n) premije, subvencije i druga sredstava koja se u svrhu poticanja razvoja poljoprivrede, plaćaju, odnosno isplaćuju iz budžeta Federacije, kantona i jedinica lokalnih samouprava na poseban namjenski račun nosiocu porodičnog poljoprivrednog gazdinstva koji je upisan u registar poljoprivrednih gazdinstava u skladu sa propisima koji uređuju tu oblast.
- (2) Prihodi koji se ne uključuju u osnovicu poreza na dohodak su:
- a) primanja odnosno donacije koje građani ostvaruju po osnovu darovanja pravnih i fizičkih lica za zdravstvene potrebe (operativne zahvate, liječenja, nabavka lijekova i ortopedskih pomagala), a koja nisu plaćena osnovnim ili dopunskim zdravstvenim osiguranjem;
 - b) godišnji prihodi na osnovu naknada za tjelesna oštećenja, umanjenu radnu sposobnost, naknada za pretrpljenu neimovinsku štetu i naknada šteta zaposlenicima po osnovu posljedica nesreće na radu u iznosu do pet prosječnih plaća u Federaciji prema posljednjim objavljenim podacima nadležnih organa za statistiku;
 - c) prihodi po osnovu nasljedstva i poklona ukoliko su na njih plaćeni porezi ili su oslobođeni od poreza po propisima kantona;
 - d) godišnji prihodi u iznosu do 3.600,00 KM na ime stipendija i/ili školarine (upisnine) učenika i studenata na redovnom školovanju, uključujući i sportske stipendije;
 - e) mjesečne naknade u iznosu do 150,00 KM na ime troškova prakse i obrazovanja učenika i studenata na redovnom školovanju;
 - f) naknade troškova volontiranja u mjesečnom iznosu do 100,00 KM koju ostvaruje volonter, u skladu sa zakonom koji uređuje tu oblast;
 - g) naknade u slučaju smrti zaposlenog, člana njegove porodice ili penzionisanog radnika, pomoći u slučaju teške invalidnosti, bolesti zaposlenog u visini do tri prosječne plaće u Federaciji prema posljednjim objavljenim podacima nadležnih organa za statistiku;

- h) pomoći zbog uništenja ili oštećenja imovine uslijed elementarnih nepogoda ili drugih vanrednih događaja u visini stvarnih troškova;
- i) naknade štete zbog posljedica nesreće prema odluci suda ili nagodbi u toku sudskog/vansudskog postupka u visini do pet prosječnih plaća u Federaciji prema posljednjim objavljenim podacima nadležnih organa za statistiku;
- j) prihodi od prodaje imovine koja je korištena u lične svrhe, osim prihoda koji se ovim zakonom oporezuju;
- k) osvojene, odnosno dobijene nagrade u novcu, stvarima i/ili pravima za pokazano znanje u kvizovima i drugim sličnim takmičenjima;
- l) otpremnina koja se daje zaposlenom u visini do tri prosječne plaće u Federaciji prema posljednjim objavljenim podacima nadležnih organa za statistiku prilikom odlaska u penziju;
- m) prihodi na osnovu kamate u bankama, štedionicama i štedno-kreditnim zadrugama, bankovnim tekućim računima (žiroračun, devizni računi i dr.) i kamate na državne obveznice, osim prihoda iz člana 39. stav (2) ovog zakona;
- n) prihodi po osnovu naknada za osiguranje života, stvari, imovine i odgovornosti, koje isplaćuju društva za osiguranje i reosiguranje koja imaju sjedište na teritoriji Federacije;
- o) prihodi po osnovu isplaćenih naknada životnog osiguranja koji imaju karakter štednje, kao i isplaćene prihode po osnovu dobrovoljnog penzijskog osiguranja, koje isplaćuju društva za osiguranje i reosiguranje koja imaju sjedište na teritoriji Federacije, osim prihoda iz člana 39. stav (1) tačka d) ovog zakona;
- p) prihodi iz člana 17. stav (5) ovoga zakona, koje isplaćuje/daje porezni agent;
- r) godišnji prihodi fizičkih lica koje ostvaruju u neprofitnim pravnim licima za dobrovoljno učešće u akcijama koje su u općem javnom interesu u iznosu do 500,00 KM;
- s) godišnje naknade na ime socijalne pomoći koja se isplaćuju iz sredstava članarine članovima radničkih sindikata ili udruženja penzionera u visini do jedne prosječne plaće u Federaciji prema posljednjim objavljenim podacima nadležnih organa za statistiku;
- t) naknade koje se kao bespovratna sredstva isplaćuju iz fondova i programa Evropske unije putem akreditiranih tijela za provedbu aktivnosti u okviru programa i fondova Evropske unije;
- u) dobiti ostvareni učešćem u nagradnim igrama koje organizuju pravna lica u propagandne svrhe, a koji se isključivo odnose na proizvod ili paket proizvoda iz vlastitog proizvodnog asortimana, ukoliko tržišna vrijednost takvog dobitka ne prelazi iznos 100,00 KM.
- v) **prihodi na ime pomoći koju fizička lica primaju od lica iz člana 15. stav (1) tačka a) ovog zakona**¹.

Član 9.

(Odbitni rashodi)

Rashodima koji umanjuju prihode iz člana 7. ovog zakona smatraju se:

- a) uplaćeni obavezni doprinosi za:
 - 1) penzijsko i invalidsko osiguranje (u daljem tekstu: PIO/MIO),
 - 2) zdravstveno osiguranje,
 - 3) osiguranje od nezaposlenosti.
- b) rashodi na ime ličnog odbitka iz člana 48. ovog zakona

¹ Amandman I. Vlade FBiH iz septembra 2019. godine

U članu 8. stav (2) dodaje se nova tačka v) koja glasi: „v) prihodi na ime pomoći koju fizička lica primaju od lica iz člana 15. stav (1) tačka a) ovog zakona”

- c) rashodi koji se mogu povezati sa ostvarenjem prihoda na način propisan članom 6. ovog zakona,
- d) rashodi u procentualnom iznosu ostvarenog prihoda u visini propisanoj ovim zakonom.

Član 10.

(Osnovica poreza na dohodak)

- (1) Osnovicu poreza na dohodak rezidenta predstavlja razlika između ukupnih oporezivih prihoda iz člana 7. ovog zakona stečenih u jednom poreznom periodu, osim prihoda iz člana 8. ovog zakona i odbitnih rashoda iz člana 9. ovog zakona.
- (2) Osnovicu poreza na dohodak nerezidenta predstavlja razlika između ukupnih oporezivih prihoda iz člana 7. ovog zakona stečenih u jednom poreznom periodu i rashoda iz člana 9. tač. c) i d) ovog zakona.
- (3) Izuzetno od stava (1) ovog člana, osnovica poreza na dohodak od samostalnog rada umanjuje se za porezni gubitak iz prethodnog perioda na način propisan ovim zakonom.

Član 11.

(Način oporezivanja)

Porez na dohodak plaća se:

- a) po odbitku od svakog pojedinačnog dohotka,
- b) na osnovu rješenja Porezne uprave Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Porezna uprava),
- c) samooporezivanjem.

Član 12².

(Stope poreza na dohodak)

Porez na dohodak plaća se po stopi od:

- a) **10%**
- b) **13%**

Član 13.

(Porezni period)

- (1) Porez na dohodak utvrđuje se i plaća za kalendarsku godinu (u daljem tekstu: porezni period).
- (2) Porezni period može biti kraći od kalendarske godine u slučaju ako:
 - a) rezident u toku kalendarske godine postane nerezident ili obrnuto,
 - b) prema odredbama ovog zakona, rezidentu postaje ili prestaje svojstvo poreznog obveznika.
- (3) U slučajevima iz stava (2) ovog člana, prava iz ovog zakona računaju se u korist poreznog obveznika na pune mjesece.

² Amandman II. Vlade FBiH iz septembra 2019. godine

Član 12. mijenja se i glasi:

Član 12. (Stope poreza na dohodak)

Porez na dohodak plaća se po stopi od:

a) 10%

b) 13%".

Član 14.

(Eliminiranje dvostrukog oporezivanja)

- (1) Rezidentu Federacije koji ostvari dohodak u drugoj državi, na koji je plaćen porez u toj državi, odobrava se porezni kredit na način propisano ovim zakonom.
- (2) Odredbe Ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja (u daljem tekstu: Ugovor) koje država Bosna i Hercegovina ima potpisane sa drugim državama, imaju prioritet u odnosu na odredbe ovog zakona.
- (3) Ukoliko porezni obveznik rezident Federacije, u skladu sa Ugovorom po osnovu prihoda ostvarenog van teritorije Bosne i Hercegovine ili van teritorije Bosne i Hercegovine u toku poreznog perioda akontacije poreza na dohodak plaća u inostranstvu iz tog prihoda, nije obavezan plaćati akontacije poreza na dohodak u Federaciji, o čemu je obavezan obavijestiti Poreznu upravu, ali je u tom slučaju obavezan podnijeti Godišnju prijavu poreza na dohodak prema članu 61. ovog zakona, osim ako Bosna i Hercegovina u skladu sa Ugovorom izuzima taj dohodak od oporezivanja. Isto se primjenjuje i za prihode rezidenata upućenih na rad van Bosne i Hercegovine po nalogu inostranog poslodavca.
- (4) Rezidentu Federacije koji ostvari dohodak kod pravnog lica sa sjedištem u Republici Srpskoj ili Brčko Distriktu, ili nerezidentnom pravnom licu, a koji je oporeziv prema odredbama ovog zakona i na koji je plaćen porez u Republici Srpskoj ili Brčko Distriktu ili inostranstvu, odobrava se porezni kredit u visini plaćenog poreza na dohodak koji bi se inače platio za taj iznos prihoda iskazan u skladu sa odredbama ovog zakona.
- (5) Potvrdu o rezidentnosti u svrhu izbjegavanja dvostrukog oporezivanja, na zahtjev poreznog obveznika – rezidenta Federacije, izdaje nadležna organizaciona jedinica Porezne uprave u kojoj je evidentiran kao porezni obveznik.
- (6) Oblik, sadržaj i postupak izdavanja potvrde o rezidentnosti propisuje federalni ministar finansija.

Član 15.

(Povezana lica)

- (1) Povezanim licima, u smislu ovog zakona, smatraju se sljedeća lica:
 - a) bračni i vanbračni drug, potomci bračnog i vanbračnog druga, braća i sestre i njihovi potomci, djedovi i bake i njihovi potomci kao i braća i sestre i roditelji bračnog ili vanbračnog druga;
 - b) pravno lice i svako fizičko lice koje posjeduje neposredno ili posredno 25 ili više procenata vrijednosti ili broja dionica ili glasačkih prava u tom pravnom licu;
 - c) dva ili više pravnih lica ukoliko jedno fizičko lice ili treće lice posjeduje direktno ili indirektno 25 ili više procenata vrijednosti ili broja dionica ili glasačkih prava u svakom pravnom licu.
- (2) Povezanim licima smatraju se i bilo koja dva lica ukoliko jedno lice djeluje ili će vjerovatno djelovati u skladu sa smjernicama, zahtjevima, prijedlozima ili željama drugog lica ili ukoliko oba djeluju ili će vjerovatno djelovati u skladu sa smjernicama, zahtjevima, prijedlozima ili željama trećeg lica, bez obzira na to da li su te smjernice, zahtjevi, prijedlozi ili želje saopćeni.

Član 16.

(Transferne cijene)

- (1) Transfernom cijenom smatra se cijena koja je nastala između povezanih lica iz člana 15. ovog zakona, a koja se uslijed smjernica, zahtjeva, prijedloga ili želja povezanog lica, obavlja po uslovima koji ne postoje između nepovezanih lica, ili koja je različita od tržišne cijene.
- (2) Porezni obveznik koji ima jednu ili više transakcija iz stava (1) ovog člana između povezanih lica, dužan je transakcije iskazati po principu „van dohvata ruke“, na način da se transakcije sa povezanim licima ne razlikuju od uslova koji bi postojali između nepovezanih lica u uporedivim transakcijama obavljenim pod uporedivim okolnostima.

- (3) Transakcija između nepovezanih lica je uporediva sa transakcijom između povezanih lica kada ne postoje razlike između transakcija koje bi mogle da materijalno utječu na finansijski efekt koji se ispituje metodom transferne cijene.
- (4) Metode transferne cijene su:
 - a) metoda uporedne cijene i/ili
 - b) metoda cijene koštanja uvećana za uobičajenu zaradu.
- (5) Ukoliko uslovi transakcije sa povezanim licem nisu u skladu sa principom „van dohvata ruke“, Porezna uprava će povećati dohodak poreznog obveznika, tako što će ili povećati oporezivi prihod ili smanjiti priznate rashode da bi se ostvarila usklađenost sa principom „van dohvata ruke“.

IV. OPOREZIVANJE POJEDINIHR VRSTA PRIHODA

Odjeljak A. Dohodak od nesamostalnog rada

Član 17.

(Prihodi od nesamostalnog rada)

- (1) Prihodom od nesamostalnog rada smatraju se svi prihodi koje poslodavac daje zaposleniku po osnovu radnog odnosa, prema propisima koji uređuju radni odnos i koristi koje zaposlenik ostvari kod poslodavca, i to:
 - a) plaću koju poslodavac daje zaposleniku u vezi sa sadašnjim radom (uključujući noćni, prekovremeni i rad na dan sedmičnog odmora ili rad u dane praznika), budućim naknadama plaće po osnovu sadašnjeg i prijašnjeg radnog odnosa,
 - b) naknade plaće iz člana 81. Zakona o radu FBiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 26/16 i 89/18³),
 - c) naknade na ime toplog obroka koje se isplaćuju, regresa za godišnji odmor i ostalih naknada koje poslodavac daje zaposleniku, u skladu sa odredbama kolektivnog ugovora, pravilnika o radu i ugovora,
 - d) prihodi po osnovi koristi, premija, pomoći, bonusa i nagrada koje poslodavac isplaćuje ili daje zaposleniku u skladu sa kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu i ugovorom,
 - e) zaostale plaće odnosno razlike plaća koje se odnose na protekle porezne periode, a koje se zaposleniku ili bivšem zaposleniku isplaćuju u tekućem poreznom periodu na osnovu sudske presude, osim iznosa zatezних kamata koje se u ovom slučaju ne smatraju oporezivim prihodom od nesamostalnog rada,
 - f) svi drugi prihodi koje poslodavac isplaćuje ili daje zaposleniku za obavljeni rad po njegovim uputama, na osnovu i u vezi sa nesamostalnim radom, bez obzira na oblik i način isplate ili osnov za isplatu, osim ako je ovim zakonom drukčije uređeno.
- (2) Posebno, prihodom ili koristi od nesamostalnog rada koje poslodavac daje direktno ili indirektno licu sa ili bez zasnivanja radnog odnosa smatra se i:
 - a) menadžerska naknada (plaća) ili korist koja se isplaćuje/daje licima bez zasnivanja radnog odnosa za obavljanje poslovodne funkcije,
 - b) naknada (plaća) ili korist lica upućenih na rad na teritoriji Federacije po nalogu inostranog poslodavca u rezidentna privredna društva za rad u tim društvima,
 - c) naknada (plaća) ili korist lica upućenih na rad van teritorije Federacije po nalogu poslodavca u nerezidentna privredna društva za rad u tim društvima,

³ Amandman III. Vlade FBiH iz septembra 2019. godine

U članu 17. stav (1) tačka b) iza riječi: „26/16“ dodaju se riječi: „i 89/18“

- d) naknada (plaća) ili korist članova predstavničkih i izvršnih tijela državne, entitetske i kantonalne vlasti i jedinica lokalne samouprave koji im se isplaćuju za rad u tim tijelima i jedinicama,
 - e) naknada (plaća) ili korist lica nastavnog, profesorskog, istraživačkog osoblja na univerzitetima, fakultetima i visokoškolskim ustanovama koji im se isplaćuju za rad u tim ustanovama,
 - f) naknada (plaća) ili korist licima koji se isplaćuju na ime poslova za obavljene rad po uputama poslodavca koji utvrđuje mjesto, uslove i način obavljanja rada, bez obzira na oblik i način isplate ili osnov za isplatu, osim ako je ovim zakonom drukčije uređeno.
- (3) Oporezivim prihodom od nesamostalnog rada smatraju se i vrijednosni papiri/ili udjeli koje zaposlenik dobije od poslodavca ili od s poslodavcem povezanog lica u momentu sticanja prava raspolaganja tim vrijednosnim papirima i/ili udjelima. Vrijednosni papir u smislu ovog zakona smatra se i polica osiguranja.
- (4) Koristi, u smislu ovog člana, smatraju se:
- a) korištenje službenog vozila i drugih sredstava u privatne svrhe na način propisan Pravilnikom o primjeni zakona o porezu na dohodak;
 - b) smještaj, hrana i druga sredstva i usluge na način propisan Pravilnikom o primjeni zakona o porezu na dohodak;
 - c) prodaja odnosno kupovina imovine poreznog agenta po cijeni koja je niža od tržišne cijene;
 - d) kamate za odobrenu beskamratnu pozajmicu ili pozajmice sa kamatnom stopom koja je niža od tržišne kamatne stope;
 - e) izmirivanje ličnih troškova;
 - f) izmirivanje ili oprost dužničke obaveze;
 - g) premije osiguranja koje plaća poslodavac ili sa poslodavcem povezano lice, a gdje je korisnik police osiguranja zaposlenik na način propisan ovim zakonom.
- (5) Izuzeti prihodi iz člana 8. stava (2) ovog zakona koji ne ulaze u dohodak od nesamostalnog rada i koji ne podliježu oporezivanju su:
- a) posebna radna odjeća obilježena nazivom ili znakom poslodavca ili isplatioca prihoda odnosno plaće,
 - b) posebni ljekarski pregledi po osnovu posebnih propisa, uključujući i sistematske preglede za sve zaposlene,
 - c) troškovi kolektivnog osiguranja zaposlenih,
 - d) razni oblici stručnog usavršavanja koja su u vezi s djelatnošću poslodavca i isplatioca prihoda,
 - e) članarine po osnovi članstva u strukovnim komorama koje je, prema posebnim propisima, obavezan poslodavac plaćati za zaposlenike pri obavljanju određenih poslova za poslodavca i/ili isplatioca prihoda odnosno plaće,
 - f) naknada za službeno putovanje i rad na terenu, i to: dnevnice do visine određene posebnim propisom, troškovi smještaja, prijevoza i ostalih naknada zaposlenim u visini propisanoj Pravilnikom o primjeni zakona o porezu na dohodak,⁴
 - g) uplate za dobrovoljni penzijski fond prema propisu koji uređuje dobrovoljne penzijske fondove u Federaciji, od strane poslodavca u ime zaposlenika, u visini mjesečne uplate do 80,00KM⁵,

⁴ Amandman III. Vlade FBiH iz septembra 2019. godine

⁵ Amandman III. Vlade FBiH iz septembra 2019. godine

U stavu (5) tačka g) se briše.

U dosadašnjoj tački h) koja postaje nova tačka g) riječi: „70,00 KM” se zamjenjuju riječima: „80,00 KM”

Tačka i) se briše.

Član 18.

(Osnovica poreza na dohodak od nesamostalnog rada)

- (1) Osnovica poreza na dohodak od nesamostalnog rada predstavlja razliku između prihoda iz člana 17. ovog zakona i rashoda iz člana 9. tač. a) i b) ovog zakona koji su nastali u poreznom periodu.
- (2) Izuzetno od člana 7. stav (2) ovog zakona, vrijednost prihoda iz člana 17. stav (3) ovog zakona predstavlja nominalna vrijednost ili tržišna vrijednost vrijednosnog papira i/ili udjela, ovisno što je manje.
- (3) Ukoliko je tržišna vrijednost vrijednosnog papira i/ili udjela izražena u stranoj valuti, osnovicu poreza na dohodak predstavlja njena protuvrijednost po zvaničnom srednjem kursu Centralne banke Bosne i Hercegovine na dan sticanja prava raspolaganja nad tim vrijednosnim papirom i/ili udjelom.
- (4) Ako prihod iz člana 17. ovog zakona, nije prijavljen ili nije prijavljen u stvarnom iznosu, dohodak će utvrditi Porezna uprava prema pravu zaposlenika koje mu pripada prema propisima koji uređuju radni odnos, na način propisan Pravilnikom o primjeni zakona o porezu na dohodak.

Odjeljak B. Dohodak od samostalnog rada

Član 19.

(Prihodi od samostalnog rada)

- (1) Prihodima od samostalnog rada smatraju se svi prihodi koje fizičko lice ostvari samostalnim obavljanjem djelatnosti kojom se bavi kao osnovnim, dopunskim ili dodatnim zanimanjem s ciljem ostvarenja dohotka.
- (2) Prihodi od samostalnog rada uključuju:
 - a) prihode ostvarene obavljanjem obrtničke i djelatnosti srodnih obrtu u skladu sa propisima koji uređuju obrt i srodnu djelatnost;
 - b) prihode ostvarene obavljanjem trgovačke, turističke i ugostiteljske djelatnosti u skladu sa propisima koji uređuju unutrašnju trgovinu, turizam i ugostiteljsku djelatnost;
 - c) prihode ostvarene obavljanjem djelatnosti poljoprivrede, šumarstva i ribolova u skladu sa propisima koji uređuju te oblasti;
 - d) ostale prihode ostvarene obavljanjem samostalne djelatnosti u skladu sa posebnim propisima.
- (3) Prihodom od samostalnog rada smatra se i prihod ostvaren trajnim ili sezonskim iskorištavanjem zemljišta u nepoljoprivredne svrhe (vađenje pijeska, šljunka i kamenja, proizvodnja kreča, cigle, uglja i sl.) i drugim sličnim djelatnostima, nezavisno od toga da li su registrovani kod nadležnog organa.
- (4) Oporezivi prihodi iz stava (2) ovog člana smatraju se i prihodi ostvareni samostalnim radom fizičkih lica koja nisu registrovana kod nadležnog organa, ukoliko ispunjavaju sve uslove da bi se trebali registrovati.
- (5) Prihod od djelatnosti poljoprivrede, šumarstva i ribolova obuhvaća ostvarene prihode nastale korištenjem prirodnih bogatstava zemlje, i prodaju odnosno zamjenu od tih djelatnosti dobivenih proizvoda u neprerađenom stanju. Djelatnost poljoprivrede uključuje biljnu i stočarsku proizvodnju i sa njima povezane uslužne djelatnosti u skladu sa standardnom klasifikacijom djelatnosti u Bosni i Hercegovini te očuvanje zemljišta u dobrom poljoprivrednom i okolišnom stanju.
- (6) Ostalim prihodima iz stava (2) tačka d) ovog člana smatraju se prihodi ostvareni obavljanjem profesionalnih zanimanja zdravstvenih radnika, advokata, notara, veterinarara i drugih zanimanja koja se obavljaju u cilju sticanja dohotka, a za čije je djelovanje potrebna saglasnost ili odobrenje nadležnog organa.

Član 20.

(Osnovica poreza na dohodak od samostalnog rada)

- (1) Osnovicu poreza na dohodak od samostalnog rada predstavlja razlika poslovnih prihoda umanjena za poslovne rashode koji su nastali u poreznom periodu, izuzev kod primjene člana 26. ovog zakona.
- (2) Nerezident koji ima stalno mjesto poslovanja na teritoriji Federacije utvrđuje svoju osnovicu dohotka na način propisan stavom (1) ovog člana.

Član 21.

(Poslovni prihodi)

- (1) Poslovni prihodi su svi prihodi iz člana 19. ovog zakona koje je porezni obveznik u okviru svog samostalnog rada ostvario obavljanjem samostalne djelatnosti.
- (2) U poslovne prihode ulaze i prihodi ostvareni od prodaje i/ili prijenosa imovine i prava koja služe za obavljanje samostalnog rada i koja se vode ili su se trebala voditi u popisu dugotrajne imovine, kao i prihodi ostvareni od otuđenja ili prestanka djelatnosti.
- (3) Uzimanje koje porezni obveznik vrši iz poslovne imovine za privatne potrebe ima tretman poslovnog prihoda, osim isplata avansnog dohotka. Uzimanje koje nije u novčanom obliku, utvrđuje se na način iz člana 7. stav (3) ovog zakona.
- (4) Ako prihod nije prijavljen ili nije prijavljen u tržišnom iznosu, prihod će utvrditi Porezna uprava prema tržišnim cijenama u mjestu u kojem se obavlja samostalni rad, na način propisan Pravilnikom o primjeni zakona o porezu na dohodak.

Član 22.

(Poslovni rashodi)

- (1) Poslovni rashodi (u daljem tekstu: rashodi) koji se mogu odbiti od prihoda su plaćeni troškovi u toku jednog poreznog perioda koji su u potpunosti isključivo i direktno povezani sa obavljanjem tog samostalnog rada.
- (2) Fizička lica - obveznici poreza na dohodak koji obavljaju registrovanu samostalnu djelatnost, obrtničku ili djelatnost sličnu obrtničkoj, trgovačku, ugostiteljsku, turističku ili poljoprivrednu djelatnost bilo kao osnovno, dopunsko ili dodatno zanimanje, koja za obavljanje registrovane djelatnosti nabavljaju robu, odnosno materijal i sirovine, dužni su na kraju poslovne godine sa stanjem na dan 31. decembra izvršiti popis zaliha robe, odnosno sirovina i materijala na zalihama odnosno u gotovim proizvodima, i to:
 - a) po nabavnoj vrijednosti sa uračunatim porezom na dodanu vrijednost (u daljem tekstu: PDV), ako nisu registrovani PDV obveznici;
 - b) po nabavnoj vrijednosti bez PDV, ako su registrovani PDV obveznici.
- (3) Stanje utvrđeno popisom ne prenosi se i ne iskazuje u Knjizi prihoda i rashoda kao početno stanje za narednu godinu. Nabavna vrijednost robe odnosno materijala i sirovina za obavljanje djelatnosti za koju je porezni obveznik registrovan smatra se poslovnim rashodom, ako je ista iskazana u Knjizi prihoda i rashoda ovjerenoj u Poreznoj upravi, na osnovu vjerodostojne dokumentacije o nabavci i plaćanju iste.
- (4) Porezni obveznici iz stava (2) ovog člana u Knjizi prihoda i rashoda, kao rashod za jedan porezni period mogu iskazati nabavnu vrijednost robe, odnosno sirovina i materijala koji su nabavili i platili u toku poreznog perioda.
- (5) Rashodi koji se mogu umanjiti od poslovnih prihoda uključuju:
 - a) godišnje takse ili obaveze plaćene stručnim udruženjima ili strukovnim komorama, ukoliko su vezani uz ekonomsku aktivnost poreznog obveznika,
 - b) rashodi koji su nastali korištenjem automobila za obavljanje samostalne djelatnosti poreznog obveznika, uključujući gorivo i održavanje automobila,

- c) plaćeni doprinosi za zaposlenike i za sebe u skladu sa posebnim propisima,
 - d) troškovi nastali u vezi sa stručnim usavršavanjem zaposlenika i vlasnika, ukoliko je stručno usavršavanje potrebno za obavljanje samostalnog rada,
 - e) isplaćene plaće ili naknade plaće zaposlenicima na način propisan ovim zakonom,
 - f) plaćeni javni prihodi, a koji su vezani za obavljanje samostalne djelatnosti poreznog obveznika;
 - g) troškovi kolektivnog osiguranja zaposlenih,
 - h) kamate na kredite i kamate na pozajmice u svrhu poslovanja na način propisan članom 24. ovog zakona,
 - i) troškovi službenog putovanja i rada na terenu: dnevnice do visine određene posebnim propisom, a troškovi smještaja, prijevoza i ostalih naknada zaposlenim u visini propisanoj Pravilnikom o primjeni zakona o porezu na dohodak
 - j) troškovi amortizacije na način propisan članom 23. ovog zakona,
 - k) oglašavanje, odnosi sa javnošću i promotivni materijal u visini do 3% prihoda ostvarenog u tom poreznom periodu,
 - l) troškovi reprezentacije u visini do 3% prihoda ostvarenog u tom poreznom periodu,
 - m) sponzorstvo u visini do 3% prihoda ostvarenog u tom poreznom periodu u svrhu podrške naučnih, kulturnih, zabavnih i sportskih aktivnosti koje se obavljaju unutar Federacije,
 - n) donacije u visini do 3% prihoda ostvarenog u tom poreznom periodu date u robi, predmetima ili novcu doznačenom na račun, u kulturne, odgojno-obrazovne, naučne, zdravstvene, humanitarne, sportske i vjerske svrhe, udruženjima i drugim licima koja djelatnost obavljaju u skladu sa posebnim propisima. Izuzetno, donacija iznad propisanog iznosa priznaje se u cijelosti, pod uslovom da je data na osnovu odluka nadležnih organa o provedbi i finansiranju posebnih programa i akcija u cilju općeg društvenog interesa, ali ne i za redovnu djelatnost primaoca donacije (pokloni),
 - o) rashodi koji su nastali u vezi sa poslovanjem povezanih lica u skladu sa članom 16. ovog zakona,
 - p) rashodi nastali na ime prirodnih nepogoda (poplave, požari, zemljotresi...) u visini stvarnih troškova koji nisu pokriveni osiguranjem.
- (6) Porezno nepriznati rashodi smatraju se:
- a) plaćeni porezi na dohodak,
 - b) novčane kazne i zatezne kamate koje su dospjele zbog kršenja bilo kojeg zakona,
 - c) rashodi koji nisu nastali u vezi sa sticanjem dohotka,
 - d) rashodi koji su registrovani u poslovnim knjigama, a za koje ne postoji vjerodostojna dokumentacija,
 - e) premije osiguranja koje plaća poslodavac za svog zaposlenika, izuzev premija po osnovu kolektivnog osiguranja zaposlenih,
 - f) gubitak od prodaje ili prijenosa bilo koje imovine između povezanih lica,
 - g) izdaci političkim strankama.
- (7) Ulaganje lične imovine u poslovnu imovinu, osim ulaganja u stalnu imovinu, ima tretman rashoda. Ulaganje imovine koje nije u novčanom obliku, utvrđuje se na način iz člana 16. ovog zakona.

Član 23.

(Amortizacija)

- (1) Amortizacija se može priznati kao rashod za stalna sredstva koja su unesena u popis dugotrajne imovine primjenom proporcionalne metode amortizacije.
- (2) Porezno priznate stope amortizacije dugotrajne imovine iznose:
 - a) građevinski objekti - 5%,
 - b) ceste, komunalni objekti, željeznica - 10%,
 - c) oprema, vozila, postrojenja - 15%,
 - d) oprema za vodoprivredne, vodovodne i kanalizacijske sisteme - 15%,
 - e) hardver i softver i oprema za zaštitu okoliša - 33,3%,
 - f) višegodišnji zasadi -15%,
 - g) osnovna stada - 40% i
 - h) nematerijalna imovina - 20%.
- (3) Imovina koja se amortizuje, a čija je nabavna vrijednost manja od 1.000,00 KM, može se odbiti u cijelosti u godini nabavke pod uslovom da je imovina stavljena u upotrebu.
- (4) Nabavna vrijednost računarskog hardvera i softvera može se odbiti u cijelosti u godini nabavke pod uslovom da su isti stavljeni u upotrebu.
- (5) Amortizacija se priznaje samo na sredstva koja se koriste na teritoriji Federacije.

Član 24.

(Kamata)

- (1) Kod duga prema povjeriocu sa statusom povezanog lica ili pozajmice koji obveznik uzima od povjerioca sa statusom povezanog lica, kamata koja se priznaje u rashode ne može biti veća od one koja bi nastala da je na tržištu bilo moguće zadužiti se, odnosno uzeti pozajmicu u poreznom periodu.
- (2) Kod potraživanja od dužnika sa statusom povezanog lica ili pozajmice koji obveznik daje dužniku sa statusom povezanog lica, kamata koja ulazi u prihode ne može biti manja od one koja bi se ostvarila da je na tržištu bilo moguće ugovoriti ta potraživanja, odnosno odobriti pozajmicu u poreznom periodu.
- (3) Razlika između tržišne kamate i obračunate kamate između povezanih lica iz st. (1) i (2) ovog člana ulazi u oporezivi dohodak.

Član 25.

(Zajedničko poslovanje)

- (1) Ako više lica ostvaruje dohodak zajedničkim obavljanjem samostalnog rada, svako od njih plaća porez na dohodak na dio koji mu pripada od zajednički ostvarenog dohotka.
- (2) Dohodak koji ostvari fizičko lice zajedničkim obavljanjem samostalnog rada utvrđuje se kao jedinstveni dohodak koji se dijeli svakom od učesnika u dohotku u omjeru koji je utvrđen međusobnim ugovorom, a ako to nije utvrđeno ugovorom, dohodak se dijeli na jednake dijelove.
- (3) Dijelu dohotka ili gubitka koji pripada pojedincu na osnovu zajednički ostvarenog dohotka utvrđenog na osnovu stava (2) ovog člana, dodaju se i prihodi koje je svako od njih ostvario za svoj rad, kao i druge naknade, ako su kao poslovni rashodi smanjile zajednički ostvareni dohodak. Od dijela dohotka ili gubitka svakog lica utvrđenog prema stavu (2) ovog člana odbijaju se rashodi koji su nastali pojedinom licu, a koji kao poslovni rashodi nisu utjecali na smanjenje dohotka od zajedničke djelatnosti.
- (4) Lica koja ostvaruju zajednički dohodak obavezna su imenovati nosioca zajedničke djelatnosti koji je odgovoran za vođenje poslovnih knjiga, plaćanje poreznih i drugih obaveza, podnošenje prijava i

izvršavanje drugih propisanih obaveza koje proizlaze iz zajedničke djelatnosti i zajedničke imovine i imovinskih prava. Nerezident kao supoduzetnik ne može biti imenovan za nosioca zajedničke djelatnosti. Ukoliko nosilac zajedničke djelatnosti nije imenovan, odredit će ga nadležna organizaciona jedinica Porezne uprave.

- (5) Nosilac zajedničke djelatnosti iz stava (4) ovog člana obavezan je po isteku poreznog perioda u zakonom propisanom roku podnijeti prijavu o utvrđenom dohotku od zajedničke djelatnosti nadležnoj organizacionoj jedinici Porezne uprave prema svom prebivalištu, odnosno mjestu registracije djelatnosti.

Član 26.

(Paušalno oporezivanje)

- (1) Samostalni poduzetnik koji, s obzirom na okolnosti, nije u stanju da vodi poslovne knjige, osim Knjige prometa, ili kome njihovo vođenje otežava obavljanje djelatnosti, ima pravo da podnese zahtjev da porez na dohodak od prihoda iz samostalnog rada plaća na paušalno utvrđen dohodak (u daljem tekstu: paušalno oporezivanje).
- (2) Pravo na paušalno oporezivanje ne može se priznati samostalnom poduzetniku koji je evidentiran kao obveznik PDV-a u skladu sa zakonom kojim se uređuje PDV, a koji obavlja:
- djelatnost iz oblasti: stručne, naučne i tehničke djelatnosti;
 - djelatnost iz oblasti: trgovine na malo, osim izvan prodavnica, štandova i tržnica, hotelijerstvo i ugostiteljstvo, finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja, poslovanje nekretninama;
 - u čiju djelatnost ulažu i druga lica.
- (3) Djelatnosti iz stava (2) ovog člana određuju se u skladu sa propisima kojima se uređuje klasifikacija djelatnosti na teritoriji Bosne i Hercegovine.
- (4) Samostalnom poduzetniku se odobrava paušalno oporezivanje ukoliko nije u suprotnosti sa stavom (2) ovog člana ako ispunjavaju sljedeće kriterije:
- ako obavlja obrtničku djelatnost i djelatnosti srodne obrtničkim, sam bez zaposlenih drugih lica i ako se obavljanje djelatnosti zasniva na vještini a ne sredstvima za obavljanje djelatnosti – kućna radinost;
 - ako obavlja stare i tradicionalne zanate utvrđene prema propisu koji uređuje zaštitu tradicionalnih i starih obrta i zanata, sam ili sa najviše dva zaposlena;
 - ako obavlja prijevozničku djelatnost samo sa jednim sredstvom za prijevoz putnika odnosno za prijevoz tereta nosivosti do 8 tona;
 - ako obavlja djelatnost poljoprivrede prema odredbama propisa o poljoprivredi;
 - ako obavlja djelatnost trgovine na malo ličnim radom izvan prodavnice kojim on stiče svojstvo trgovca pojedinca prema odredbama propisa koji uređuju unutrašnju trgovinu;
 - ako obavlja turističku djelatnost kojim on stiče svojstvo turističkog vodiča, pratioca ili animatora prema odredbama propisa o turizmu.

Član 27.

(Iznosi paušalnog oporezivanja)

- (1) Samostalni poduzetnici iz člana 26. stav (4) ovog zakona kojima je odobreno plaćanje poreza na dohodak u paušalnom iznosu, porez na dohodak plaćaju u sljedećim mjesečnim iznosima i to:
- obveznici koji obavljaju obrtničke djelatnosti i djelatnosti koje su srodne obrtničkim u sjedištu, sami bez zapošljavanja drugih lica u iznosu od 70,00 KM,
 - obveznici koji obavljaju stare i tradicionalne zanate u sjedištu u iznosu od 50,00 KM,
 - obveznici koji obavljaju prijevoz putnika samo sa jednim sredstvom prijevoza u iznosu od 50,00 KM,

- d) obveznici koji obavljaju prijevoz tereta jednim prijevoznim sredstvom nosivosti do 8 tona u iznosu od 80,00 KM,
 - e) obveznici koji obavljaju djelatnost iz oblasti poljoprivrede - kojim stiče svojstvo poljoprivrednika u iznosu od 70,00 KM,
 - f) obveznici koji obavljaju djelatnost iz oblasti poljoprivrede u svojstvu porodičnog poljoprivrednog gazdinstva u iznosu od 100,00 KM,
 - g) obveznici koji obavljaju djelatnost trgovine na malo ličnim radom izvan prodavnice u iznosu od 70,00 KM, sami bez zapošljavanja drugih lica,
 - h) obveznici koji obavljaju turističku djelatnost sami bez zapošljavanja drugih lica u iznosu od 70,00 KM.
- (2) Porezni obveznici kojima je odobreno plaćanje poreza na dohodak u paušalnom iznosu, a osim gotovinskog prometa, sa pravnim licima ostvaruju bezgotovinski promet, dužni su, pored paušalnog mjesečnog iznosa, plaćati i porez na dohodak po **stopi iz člana 12. tačka b) ovog zakona**⁶ od svakog pojedinačnog iznosa prometa sa pravnim licima naplaćenog bezgotovinski.

Član 28.

(Zahtjev za paušalno oporezivanje)

- (1) Zahtjev za paušalno oporezivanje podnosi se nadležnoj organizacionoj jedinici Porezne uprave do 31. oktobra tekuće godine za narednu godinu, odnosno u roku od 15 dana od dana upisa u registar nadležnog organa.
- (2) Porezna uprava je dužna po zahtjevu samostalnog poduzetnika donijeti rješenje o paušalnom plaćanju poreza na dohodak u roku od 60 dana od dana podnošenja zahtjeva. Ako Porezna uprava ne riješi po zahtjevu u predviđenom roku, smatra se da je zahtjev za paušalno oporezivanje prihvaćen.
- (3) Samostalni poduzetnik kome je dato pravo na paušalno oporezivanje, ovaj način oporezivanja koristi dok se ne utvrdi da su prestali razlozi za paušalno oporezivanje, odnosno da izmijenjeni uslovi isključuju pravo na paušalno oporezivanje.
- (4) U slučaju iz stava (3) ovog člana, Porezna uprava će rješenjem naložiti samostalnom poduzetniku vođenje poslovnih knjiga od polovine tekuće godine ili od početka naredne godine.
- (5) Samostalnom poduzetniku prestaje pravo na paušalno oporezivanje ukoliko postane obveznik PDV-a u skladu sa zakonom kojim se uređuje PDV, bez utvrđivanja obaveze vođenja poslovnih knjiga rješenjem Porezne uprave, te je o istom dužan da obavijesti Poreznu upravu. Poslovne knjige dužan je da vodi najkasnije od dana kada postane obveznik PDV-a.

Član 29.

(Obaveza vođenja poslovnih knjiga i evidencija)

- (1) Samostalni poduzetnik koji utvrđuje dohodak na način iz člana 20. stav (1) ovog zakona, dužan je da vodi poslovne knjige i da u njima iskazuje poslovne promjene, te utvrđuje dohodak na osnovu podataka iz propisanih poslovnih knjiga i evidencija.
- (2) Poslovne knjige i evidencije iz stava (1) ovog člana uključuju: Knjigu prihoda i rashoda, Knjigu prometa, Popisnu listu dugotrajne imovine i Evidencije o potraživanjima i obavezama.

⁶ Amandman IV. Vlade FBiH iz septembra 2019. godine

U članu 27. stav (2) riječi: „stopama iz člana 12. ovog zakona od svakog pojedinačnog iznosa prometa sa pravnim licima naplaćenog bezgotovinski. Obustavljeni i uplaćeni porez od bezgotovinskog prometa ostvarenog sa pravnim licem smatra se konačnom poreznom obavezom.“ zamjenjuju se riječima: „stopi iz člana 12. tačka b) ovog zakona od svakog pojedinačnog iznosa prometa sa pravnim licima naplaćenog bezgotovinski.“

- (3) Porezni obveznik dužan je u poslovnim knjigama i evidencijama osigurati podatke o ostvarenom dnevnom prometu.
- (4) Poslovne knjige i evidencije vode se po principu blagajne. Princip blagajne znači da se za poreznog obveznika prihod smatra stvarni primitak u trenutku kada je poreznom obvezniku stavljen na raspolaganje i/ili kada je primljen u njegovu korist, a rashodi se smatraju rashodom kada su plaćeni.
- (5) Samostalni poduzetnici kojima je odobreno plaćanje poreza na dohodak u paušalnom iznosu, dužni su da vode Knjigu prometa u koju se unosi promet realiziran prodajom robe i usluga.
- (6) Oblik i sadržaj poslovnih knjiga propisuje federalni ministar finansija Pravilnikom o primjeni Zakona o porezu na dohodak.

Član 30.

(Poslovne knjige i evidencije)

- (1) Samostalni poduzetnik je dužan da poslovne knjige iz člana 29. ovog zakona vodi ažurno i uredno, tako da one osiguravaju kontrolu ispravnosti knjiženja, čuvanja i korištenja podataka, kao i uvid u hronologiju poslovnih promjena.
- (2) Knjiženje svake poslovne promjene vrši se na osnovu vjerodostojnih knjigovodstvenih isprava, koje moraju biti takve da pokazuju nastalu poslovnu promjenu i sadrže odgovarajuće podatke za knjiženje. Sve poslovne promjene unose se svakodnevno u poslovne knjige, a knjigovodstveno stanje u svakom momentu mora odgovarati stvarnom stanju.
- (3) Samostalni poduzetnici dužni su poslovne knjige i druge propisane evidencije držati u svojim poslovnim prostorijama ili kod ovlaštenog lica za računovodstvene poslove, odnosno u stambenim prostorijama i mjestima gdje obavljaju djelatnost (u vozilima, na pijačnim tezgama i sl.) ukoliko nemaju poslovnu prostoriju.

Član 31.

(Porezni gubitak)

- (1) Samostalni poduzetnik može odbiti porezni gubitak koji se nastao obavljanjem samostalne djelatnosti u poreznom periodu u kojem je nastao, i to samo od dohotka po kojem je i utvrđen. Porezni gubitak koji se ne može odbiti u poreznom periodu u kojem je nastao, prenosi se i nadoknađuje umanjnjem dohotka u narednim poreznim periodima, s tim da se pravo na prijenos, odnosno nadoknadu tog gubitka gubi istekom pete godine od godine u kojoj je gubitak nastao.
- (2) U slučaju nerezidenta koji obavlja samostalnu djelatnost putem stalnog mjesta poslovanja na teritoriji Federacije, stav (1) ovog člana se primjenjuje tako što se uzimaju u obzir samo oporezivi prihodi i rashodi koji su predmet odbitka, a koji se pripisuju tom stalnom mjestu poslovanja.
- (3) U slučaju da rezident Federacije u svom stalnom mjestu poslovanja van teritorije Federacije ostvari gubitak, taj gubitak se ne može odbiti prilikom utvrđivanja njegovog oporezivog dohotka u Federaciji.

Odjeljak C. Dohodak od imovine i imovinskih prava

Član 32.

(Prihodi od imovine)

- (1) Prihodom od imovine smatra se prihod ostvaren:
 - a) iznajmljivanjem nepokretne imovine,
 - b) otuđenjem nekretnina,
 - c) iznajmljivanjem pokretne imovine.
- (2) Nepokretnom imovinom iz stava (1) tačka a) ovog člana smatra se zemljište, stambene, poslovne i druge zgrade, stanovi, sobe, kreveti izdati putnicima i turistima, poslovne prostorije, garaže i drugi (nadzemni i podzemni) građevinski objekti, odnosno njihovi dijelovi.

- (3) Prihodi ostvareni davanjem u zakup i prodajom zemljišta koje se može koristiti u poljoprivredne svrhe ili za obavljanje poslova iz oblasti poljoprivrede i šumarstva, a koje se do sada nije koristilo u ove svrhe, smatraju se prihodom od imovine.
- (4) Otudjenjem nekretnina, u smislu stava (1) tačka b) ovog člana, smatra se prodaja, zamjena i drugi prijenos nekretnina uz naknade. Otudjenjem nekretnina smatra se i prijenos bez naknade (poklon, naslijeđe i sl.) ukoliko nije na takav prijenos plaćen porez na poklon (naslijeđe) ili nije oslobođen od plaćanja poreza na poklon (naslijeđe) po propisima kantona.
- (5) Ne smatra se prihodom od imovine, prihod ostvaren prodajom nekretnina koje su do otuđenja služile za stanovanje poreznog obveznika, kao ni dohodak ostvaren otudjenjem nekretnina nakon pet godina od dana sticanja tih nekretnina.
- (6) Pokretnom imovinom iz stava (1) tačka c) ovog člana smatra se imovina koja po svojoj prirodi može biti premještena s jednog mjesta na drugo, bez promjene njene biti.

Član 33.

(Prihodi od imovinskih prava)

- (1) Prihod od imovinskih prava uključuje prihode ostvarene otudjenjem, odnosno prodajom, ustupanjem, zamjenom, nasljeđem, poklonom ili drugim prijenosom uz ili bez naknade, autorskih prava i drugih srodnih prava, prava industrijskog vlasništva, patenata, licenci, franšiza, vrijednosnih papira i ostale imovine koja se sastoji samo od prava.
- (2) Dohodak od vremenski ograničenog ustupanja prava koji se odnosi na autorska prava, druga srodna prava i prava industrijskog vlasništva, oporezuje se kao dohodak od imovinskih prava samo onda kada se ne radi o dohotku koji se oporezuje kao dohodak od samostalnog rada.
- (3) Prihodom od imovinskih prava posebno se smatra i prihod ostvaren otudjenjem, odnosno prodajom, ustupanjem, zamjenom, nasljeđem, poklonom ili drugim prijenosom, uz ili bez naknade stvarnih prava na nepokretnostima i udjela u kapitalu pravnih lica, dionica i ostalih vrijednosnih papira, uključujući i udjele u investicijske fondove.
- (4) Izuzetno stavu (1) ovog člana, prihod od autorskih prava i drugih srodnih prava, predstavlja prihod od imovinskih prava pod uslovom da se ta prava ne ostvaruju u okviru prihoda iz čl. 17. i 19. ovog zakona.

Član 34.

(Osnovica poreza na dohodak od imovine i imovinskih prava)

- (1) Osnovica poreza na dohodak od iznajmljivanja pokretne i nepokretne imovine predstavlja isplaćeni prihod umanjen za rashode koji iznose 20% od prihoda ostvarenog po tom osnovu.
- (2) Osnovica poreza na dohodak od imovine kod otuđenja nekretnina predstavlja razliku prihoda iz člana 32. stav (1) tačka b) ovog zakona i rashoda koji su nastali pribavljanjem te nepokretne imovine i to na osnovu vjerodostojne dokumentacije o nabavci i plaćanju iste. Kod otuđenja nepokretne imovine koju je obveznik sam izgradio, osnovicu poreza na dohodak čine razlika između prodajne i nabavne cijene. Nabavnu cijenu čine troškovi izgradnje koje obveznik dokumentuje kao stvarno plaćene, odnosno u krajnjem slučaju njena građevinska vrijednost.
- (3) Osnovica poreza na dohodak od imovinskih prava predstavlja razliku između prihoda iz člana 33. ovog zakona i rashoda iz člana 37. ovog zakona koji su nastali u poreznom periodu. Izuzetno, osnovica poreza na dohodak od prava, udjela i vrijednosnih papira čini kapitalni dobitak utvrđen u skladu sa čl. 35. i 36. ovog zakona.
- (4) Zajednički dohodak od imovine i imovinskih prava utvrđuje se kao jedinstveni dohodak koji se dijeli svakom od učesnika u dohotku u omjeru koji je utvrđen međusobnim ugovorom, a ako to nije utvrđeno ugovorom, dohodak se dijeli na jednake dijelove.

Član 35.

(Kapitalni dobitak i gubitak)

- (1) Kapitalni dobitak, odnosno gubitak u smislu ovog zakona predstavlja razliku između prodajne cijene prava, udjela i vrijednosnih papira i njihove nabavne cijene, odnosno cijene ostvarene prijenosom:
 - a) stvarnih prava nad nepokretnom imovinom;
 - b) autorskih prava, prava srodnih autorskom pravu i prava industrijskog vlasništva;
 - c) udjela u kapitalu pravnih lica, dionica i ostalih vrijednosnih papira, uključujući i investicijske fondove.
- (2) Kapitalnim dobitkom, odnosno gubitkom u smislu ovog zakona, ne smatra se razlika nastala prijenosom prava, udjela ili vrijednosnih papira, kada su stečeni nasljeđem ili poklonom, a na koje je plaćen porez na poklon ili naslijeđe ili oslobođen od poreza na poklon ili naslijeđe po propisima kantona.
- (3) U svrhu utvrđivanja kapitalnog dobitka, u smislu ovog zakona, prodajnom cijenom se smatra ugovorena cijena, odnosno tržišna cijena koju utvrđuje nadležni organ ako ocijeni da je ugovorena cijena niža od tržišne. Kod ugovorene, odnosno tržišne cijene uzima se cijena bez PDV-a.
- (4) Kod prijenosa imovine i imovinskih prava putem razmjene za drugu imovinu i imovinsko pravo, prodajnom cijenom se smatra tržišna cijena imovine i imovinskih prava koje se daje u razmjenu.
- (5) Prodajnom cijenom investicijskih udjela smatra se otkupna cijena investicijskog udjela koja se sastoji od neto vrijednosti imovine društva po investicijskom udjelu na dan podnošenja zahtjeva člana fonda za otkup investicijskih udjela, uvećana za naknadu za kupovinu ukoliko je društvo za upravljanje naplaćuje, saglasno zakonu koji uređuje investicijske fondove.

Član 36.

(Utvrđivanje kapitalnog dobitka)

- (1) U svrhu utvrđivanja kapitalnog dobitka, u smislu ovog zakona, nabavnom cijenom prava, udjela ili vrijednosnih papira, smatra se cijena po kojoj je porezni obveznik stekao pravo, udjel ili vrijednosni papir.
- (2) Kod vrijednosnih papira koji su stečeni kupovinom, a kojima se trguje na reguliranom tržištu kapitala u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala, nabavnom cijenom smatra se cijena koju obveznik dokumentuje kao stvarno plaćenu, odnosno, ako to ne učini, najniža zabilježena cijena po kojoj se trgovalo u periodu od godinu dana od dana koji prethodi prodaji tog vrijednosnog papira.
- (3) Kod vrijednosnih papira i udjela koji su stečeni kupovinom, a kojima se ne trguje na reguliranom tržištu kapitala u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala, nabavnom cijenom smatra se cijena koju obveznik dokumentuje kao stvarno plaćenu, odnosno, ako to ne učini, njena nominalna vrijednost, a ako je riječ o udjelima ili dionicama bez nominalne vrijednosti, srazmjerni dio neto imovine društva u momentu sticanja.
- (4) Ako je pravo, udio ili vrijednosni papir obveznik stekao poklonom ili nasljeđem, nabavnom cijenom smatra se cijena po kojoj je poklonodavac, odnosno ostavilac stekao to pravo, udio ili vrijednosni papir, a ako ne može da se utvrdi ta cijena onda njihova tržišna vrijednost u momentu sticanja od strane poklonodavca, odnosno ostavioca.

Član 37.

(Porezni rashodi)

- (1) Rashodi koji se priznaju pri obračunu dohotka od imovinskih prava jesu stvarni troškovi koje je obveznik imao pri ostvarivanju i očuvanju prihoda ili procentualno priznati rashodi.
- (2) Stvarni troškovi iz stava (1) ovog člana jesu troškovi koji se plaćaju za usluge odgovarajućoj autorskoj agenciji, organizaciji za zaštitu muzičkog autorskog prava i privrednim društvima i drugim pravnim

licima ovlaštenim za prodaju i naplatu prihoda od autorskih djela, koje obveznik dokumentuje kao stvarno plaćene.

- (3) Poreznom obvezniku - vlasniku prava industrijskog vlasništva, posebno se priznaju sljedeći rashodi pri utvrđivanju dohotka i to:
 - a) takse i troškovi koji se plaćaju za zaštitu patenata, žigova, modela, uzoraka i tehničkih unapređenja, prema dokumentaciji nadležnog organa za njihovu zaštitu;
 - b) troškovi izrade nacrti i tehničkog opisa patenata, žigova, modela, uzoraka i tehničkih unapređenja, koji su bili sastavni dio prijave kojom se od nadležnog organa traži njihova zaštita, prema potvrdi stručnog lica koje je izradilo te nacрте i tehničke opise i uz mišljenje o realnosti ovih troškova koje izdaje odgovarajuća strukovna organizacija pronalazača;
 - c) troškovi za izradu prototipa, potrebnog da bi se patent, žig, model, uzorak ili tehničko unapređenje provjerili, pod uslovom da su prijavljeni, odnosno zaštićeni. Ako je prototip izrađen u privrednom društvu, odnosno pravnom licu, potvrdu o troškovima izrade izdaje izrađivač. Ako je prototip izradio pronalazač u vlastitoj režiji, priznaju se stvarni troškovi koje je imao, a mišljenje o realnosti troškova izdaje odgovarajuća strukovna organizacija pronalazača.
- (4) Poreznom obvezniku - autoru, odnosno nosiocu srodnog prava priznaju se rashodi u skladu sa članom 9. tačka d) ovog zakona i to najviše do 30% ostvarenog prihoda.
- (5) Rashodi koji se mogu odbiti od prihoda ostvarenih od vremenski ograničenog ustupanja imovinskih prava iznose 30% od prihoda ostvarenog po tom osnovu.
- (6) Gubici od otuđenja imovine i imovinskih prava mogu se odbiti samo od dohotka od otuđenja imovine i imovinskih prava koji je ostvaren u istom poreznom periodu.

Član 38.

(Procjena dohotka)

Ako prihod iz čl. 32. i 33. ovoga zakona, nije prijavljen ili nije prijavljen u tržišnom iznosu, dohodak će utvrditi Porezna uprava prema tržišnim cijenama u mjestu u kojemu se imovina nalazi, mjestu u kojemu se imovinsko pravo daje na korištenje odnosno u mjestu u kojemu se imovinsko pravo otuđuje, na način propisan Pravilnikom o primjeni Zakona o porezu na dohodak.

Odjeljak D. Dohodak od ulaganja kapitala

Član 39.

(Prihod od ulaganja kapitala)

- (1) Prihodom od ulaganja kapitala smatraju se:
 - a) prihodi po osnovu kamata **ili njenog funkcionalnog ekvivalenta**⁷;
 - b) prihodi po osnovu dividende ili udjela u dobiti;
 - c) prihodi po osnovu vrijednosnih papira;
 - d) prihodi ostvareni od isplaćenog kapitala od dobrovoljnog dopunskog osiguranja (životnog, penzijskog) ušteđenog od premija na koje korisniku osiguranja nisu obračunati i plaćeni obavezni doprinosi i porez na dohodak.
- (2) Kamatama iz stava (1) tačka a) ovoga člana smatraju se:
 - a) **8kamata** po vrijednosnim papirima,

⁷ Amandman V. Vlade FBiH iz septembra 2019. godine

⁸ Amandman V. Vlade FBiH iz septembra 2019. godine

U članu 39. stav (1) tačka a) iza riječi: „kamate“ dodaju se riječi: „ili njenog funkcionalnog ekvivalenta“

U stavu (2) tačka a) se briše.

- b) kamata po osnovu datih zajmova,
 - c) kamata kao raspodjele prihoda investicijskog fonda, ako se ne oporezuju kao udio u dobiti na osnovu podjele dobiti ili prihoda investicijskog fonda.
- (3) Prihodom iz stava (1) tačka b) ovoga člana smatra se svaka raspodjela dobiti privrednih društava u bilo kojem obliku, a posebno:
- a) prihodi po osnovu dionica ili udjela u dobiti privrednih društava koje ostvaruju putem prijenosa, dodjele ili kupovine vlastitih dionica ili udjela, a koji se ne smatraju prihodom od nesamostalnog rada u skladu sa odredbama ovog zakona;
 - b) izuzimanje imovine i korištenje usluga privrednih društava za njihove privatne potrebe (skrивene isplate dobiti) izvršeni tokom poreznog perioda na teret dobiti tekućeg perioda.
- (4) Prihodom iz stava (1) tačka c) ovoga člana smatra se svaki prinos koji se ostvaruje držanjem vrijednosnog papira i izvedenica vrijednosnih papira.
- (5) Kod utvrđivanja dohotka od ulaganja kapitala rashodi se ne mogu odbiti.
- (6) Zajednički dohodak od ulaganja kapitala utvrđuje se kao jedinstveni dohodak koji se dijeli svakom od učesnika u dohotku u omjeru koji je utvrđen međusobnim ugovorom, a ako to nije utvrđeno ugovorom, dohodak se dijeli na jednake dijelove.

Odjeljak E. Dohodak od nagradnih igara i igara na sreću

Član 40.

(Prihod od nagradnih igara i igara na sreću)

- (1) Prihodom od nagradnih igara i igara na sreću smatraju se:
- a) prihodi od nagradnih igara,
 - b) prihodi od igara na sreću.
- (2) Prihod od nagradnih igara predstavlja vrijednost svake pojedinačne nagrade ili dobitka ostvarenog učešćem u nagradnoj igri koju organizuje pravno lice u propagandne svrhe, a dobitniku je isplaćen odnosno dat u novcu, proizvodu, usluzi, pravu, a pojedinačna vrijednost dobitka prelazi iznos od 100,00 KM.
- (3) Prihod od igara na sreću predstavlja vrijednost svakog pojedinačnog dobitka ostvarenog učešćem igrača u igrama na sreću koji organizuju priređivači igara na sreću.

Član 41.

(Osnovica poreza na dohodak od nagradnih igara i igara na sreću)

- (1) Osnovicu za obračun poreza na dohodak od igara na sreću čini razlika između ostvarenog prihoda (dobitka) umanjena za iznos rashoda (uloga ili uplate) igrača za učešće u igri. Ukoliko su dobitci ostvareni u stvarima, pravima ili uslugama, prihod se iskazuje u skladu sa članom 7. stav (2) ovog zakona.
- (2) Kod utvrđivanja dohotka od nagradnih igara rashodi se ne mogu odbiti.

Odjeljak F. Ostali dohodak

Član 42.

(Ostali prihodi)

- (1) Ostalim prihodima iz člana 7. tačka f) ovog zakona, osim prihoda iz člana 8. ovog zakona smatraju se:

Dosadašnje tač. b) do d) postaju tač. a) do c)

- a) prihodi sportista i sportskih stručnjaka,
 - b) prihodi od povremenih slobodnih aktivnosti i
 - c) drugi prihodi.
- (2) Prihodi sportista i sportskih stručnjaka iz stava (1) tačka a) ovog člana smatraju se prihodi koje ostvare profesionalni sportisti, sportisti amateri, sportski stručnjaci i stručnjaci u sportu od sportske organizacije, odnosno organizacije za obavljanje sportske djelatnosti, sportskih društava i saveza, koja nemaju karakter prihoda od nesamostalnog i samostalnog rada u smislu ovog zakona.
- (3) Prihodima iz stava (2) ovog člana smatraju se naročito primanja po osnovu:
- a) naknade na ime zaključenja ugovora (transfer i dr.);
 - b) naknade za korištenje lika sportiste koje nemaju karakteristiku autorskog prava;
 - c) novčane pomoći ⁹**sportistima** sa posebnim zaslugama;
 - d) stipendije ¹⁰**sportistima** za sportsko usavršavanje;
 - e) novčane i druge nagrade;
 - f) naknade i nagrade za rad sportskim stručnjacima, odnosno stručnjacima u sportu (treneri, sudije, delegati i dr.).

Član 43.

(Prihodi od povremenih slobodnih aktivnosti)

- (1) Prihodom od povremenih slobodnih aktivnosti iz člana 42. stava (1) tačka b) ovog zakona smatraju se svi prihodi koje fizičko lice ostvari radom, bez zasnivanja radnog odnosa sa poslodavcem, a kojim se bavi kao slobodnim aktivnostima s ciljem ostvarenja dohotka, a da nije samostalni poduzetnik.
- (2) Slobodnim aktivnostima u smislu stava (1) ovog člana, smatra se nezavisna naučna, umjetnička, književna, konsultantska, istraživačka, kreativna, nastavna ili obrazovna aktivnost, uključujući aktivnosti revizora, savjetnika, novinara, računovođa, inženjera, arhitekata, geodeta, prevodilaca, dizajnera, programera, organizatora, sudskih vještaka, aktuera, ovlaštenih procjenjivača, trgovačkih putnika, akvizitera, aktivnost članova skupština, nadzornih odbora, upravnih odbora, odbora za reviziju, stečajnih upravitelja, delegata i druge slične aktivnosti.
- (3) Fizičko lice koje obavlja aktivnosti odnosno djelatnosti iz stava (2) ovog člana, smatra se pojedinac koji pruža profesionalne usluge, uz uslov da vodi aktivnosti povremeno samostalno na osnovu svog znanja i stručnosti, te da za iste nije potrebno odobrenje nadležnog organa.
- (4) Primanja nerezidenta, po osnovu aktivnosti iz stava (2) ovog člana, smatraju se prihodom od povremenih slobodnih aktivnosti, ukoliko nerezident nema stalno mjesto poslovanja na teritoriji Federacije.

Član 44.

(Drugi prihodi)

- (1) Drugim prihodima u smislu člana 42. stav (1) tačka c) ovog zakona smatraju se i drugi prihodi koji po svojoj prirodi čine dohodak fizičkog lica, a koji nisu oporezivi po drugom osnovu u skladu sa ovim zakonom, a naročito:
 - a) prihodi po osnovu zastupanja bilo koje vrste;

⁹ Amandman VI. Vlade FBiH iz septembra 2019. godine
U članu 42. stav (3) tačka c) riječi: „vrhunskim“ se brišu

¹⁰ Amandman VI. Vlade FBiH iz septembra 2019. godine
U tački d) riječi: „vrhunskim“ se brišu.

- b) prihodi po osnovu ugovora zaključenih preko omladinske ili studentske zadruge sa licem do navršenih 26 godina života ako je na školovanju u ustanovama srednjeg, višeg ili visokog obrazovanja;
 - c) prihodi po osnovu naknada u vezi sa izvršavanjem poslova odbrane, civilne zaštite i zaštite od elementarnih nepogoda u visini i uslovima koji propiše ministar;
 - d) prihodi po osnovu prikupljanja i prodaje sekundarnih sirovina, uzgajanja i prodaje pečuraka, uzgoja i prodaje pčelinjeg roja (pčela), uzgoja i prodaje puževa, odnosno po osnovu prodaje drugih dobara ostvarenih obavljanjem privremenih ili povremenih poslova;
 - e) prihodi ostvareni po osnovu dobrovoljne saradnje u humanitarne, zdravstvene, odgojno-obrazovne, kulturne, sportske, naučno-istraživačke, vjerske i druge svrhe, odnosno saradnje u sindikalnim organizacijama, komorama, političkim strankama, savezima i udruženjima, nevladinim i u drugim neprofitnim organizacijama, pri čemu ne ostvaruju bilo koju drugu naknadu po osnovu te saradnje prema uslovima koje propiše ministar;
 - f) prihodi isplaćeni iznad propisanih iznosa iz člana 8. stav (2) ovog zakona, a da nisu prihodi iz člana 7. stav (1) tač. a), b), c) i d) ovog zakona ili nisu navedeni u članu 8. stav (2) ovog zakona.
 - g) prihodi koji nisu navedeni u članu 8. stav (1) ovog zakona.
- (2) Izuzetno od stava (1) ovog člana oporezivim prihodom ne smatra se otpisano potraživanje od fizičkog lica – klijenta banke kada banka otpiše to potraživanje.
 - (3) Primanja nerezidenta po osnovu aktivnosti iz stava (1) ovog člana smatraju se ostalim drugim prihodom ukoliko ih je nerezident ostvario na teritoriji Federacije.

Član 45.

(Osnovica poreza na dohodak od ostalog dohotka)

- (1) **Osnovica poreza na dohodak od povremenih slobodnih aktivnosti predstavlja ostvareni prihod umanjen za rashode koji iznose 30% od prihoda ostvarenog po tom osnovu.**¹¹
- (2) Kod utvrđivanja ostalog dohotka po osnovu prihoda iz člana 42. stava (1) tač. a) i c) ovog zakona, rashodi se ne mogu odbiti.
- (3) Zajednički ostali dohodak utvrđuje se kao jedinstveni dohodak koji se dijeli svakom od učesnika u dohotku u omjeru koji je utvrđen međusobnim ugovorom, a ako to nije utvrđeno ugovorom, dohodak se dijeli na jednake dijelove.

V. POSTUPAK UTVRĐIVANJA, PRIJAVE I NAPLATE POREZA

Odjeljak A. Utvrđivanje poreza na dohodak

Član 46.

(Utvrđivanje akontacije poreza na dohodak od nesamostalnog rada)

- (1) Akontacija poreza na dohodak od nesamostalnog rada obračunava se i obustavlja pri svakoj isplati plaće i/ili oporezive naknade plaće prema propisima koji se primjenjuju na dan isplate, a uplaćuje se istog dana ili prvog dana po izvršenoj isplati plaće i/ili oporezive naknade.
- (2) Obračun, obustavu i uplatu akontacije poreza na dohodak od nesamostalnog rada vrši porezni agent, a obveznik poreza na dohodak je zaposlenik odnosno primalac dohotka.

¹¹ Amandman I. Kluba zastupnika Naše stranke iz novembra 2020. godine

U članu 45. stav (1) mijenja se i glasi:

„Osnovica poreza na dohodak od povremenih slobodnih aktivnosti predstavlja ostvareni prihod umanjen za rashode koji iznose 30% od prihoda ostvarenog po tom osnovu.“

- (3) Akontacija poreza na dohodak od nesamostalnog rada obračunava se mjesečno na osnovicu poreza na dohodak koju čine svi oporezivi prihodi od nesamostalnog rada koje je zaposlenik odnosno primalac dohotka ostvario kod tog poslodavca odnosno isplatioca u tom mjesecu umanjeni za plaćene rashode iz člana 9. tačka a) ovog zakona i lični odbitak iz člana 48. ovog zakona primjenom **stope iz člana 12. tačka b)**¹² ovog zakona.
- (4) Strane organizacije koje ne uživaju diplomatski imunitet u Federaciji i zaposlenici u tim organizacijama koje imaju sjedište, odnosno prebivalište u Federaciji, dužni su pri isplati dohotka od nesamostalnog rada zaposlenim licima obračunati porez na dohodak u skladu sa st. (1) do (3) ovog člana i uplatiti ga na propisan račun u roku od pet dana od dana kada je primio dohodak.
- (5) Porezni obveznik koji je zaposlen u diplomatskom ili konzularnom predstavništvu druge države, u međunarodnoj organizaciji ili u predstavništvu ili organizaciji koja na teritoriji Federacije ima diplomatski imunitet, a kada je obveznik poreza prema ovom zakonu, dužan je sam obračunati akontaciju poreza od nesamostalnog rada u skladu sa st. (1) do (3) ovog člana i uplatiti je na propisani račun u roku od pet dana od dana kada je primio dohodak.
- (6) Porezni obveznik – rezident Federacije koji dohodak od nesamostalnog rada ostvaruje neposredno iz inostranstva dužan je na taj dohodak sam obračunati akontaciju poreza od nesamostalne djelatnosti na način iz st. (1) do (3) ovog člana i uplatiti je na propisan račun u roku od pet dana od dana kada je primio dohodak.

Član 47.

(Utvrđivanje akontacije poreza na dohodak od samostalnog rada)

- (1) Akontacija poreza na dohodak od samostalnog rada utvrđuje se u visini godišnjeg iznosa, a na osnovu dohotka od samostalnog rada koji je utvrđen za posljednji porezni period, a plaća se mjesečno u visini od 1/12 godišnjeg iznosa akontacije.
- (2) Izuzetno od stava (1) ovog člana, akontacija poreza na dohodak od samostalnog rada kod paušalnog oporezivanja utvrđuje se primjenom odredaba čl. 26. i 27. ovog zakona.
- (3) Akontacija poreza na dohodak od samostalnog rada iz st. (1) i (2) ovog člana plaća se mjesečno i to do 15. u tekućem mjesecu za prethodni mjesec, **primjenom stope iz člana 12. tačka b) ovog zakona.**¹³
- (4) Porezni obveznik koji prvi put počinje sa obavljanjem samostalne djelatnosti nije dužan podnijeti prijavu za plaćanje akontacije poreza na dohodak za prvu godinu poslovanja.
- (5) Porezni obveznik može izmijeniti visinu mjesečne akontacije iz stava (1) ovog člana na osnovu validne dokumentacije kojom dokazuje razloge smanjenja, odnosno povećanja prijavljenog iznosa mjesečne akontacije poreza na dohodak. Zahtjev se upućuje nadležnoj organizacionoj jedinici Porezne uprave.
- (6) Porezna uprava može na osnovu obavljene kontrole ili nadzora, kao i podataka iz obrađenih godišnjih poreznih prijava, ili drugih podataka o poslovanju poreznog obveznika, sa kojima raspolaže, utvrditi novi iznos mjesečne akontacije.

Član 48.

(Lični odbitak)

- (1) Poreznim obveznicima iz člana 3. stav (1) i stav (2) tačka a) ovog zakona ukupan iznos ostvarenog dohotka umanjuje se za godišnji lični odbitak u visini **od 9.600,00 KM**¹⁴ za porezni period za koji postoji

¹² Amandman VII. Vlade FBiH iz septembra 2019. godine

U članu 46. stav (3) riječi: „stopa iz člana 12.“ zamjenjuju se riječima: „stope iz člana 12. tačka b).“

¹³ Amandman VIII. Vlade FBiH iz septembra 2019. godine

U članu 47. stav (3) iza riječi: „prethodni mjesec“ briše se tačka i dodaju riječi: „ primjenom stope iz člana 12. tačka b) ovog zakona“

¹⁴ Amandman IX. Vlade FBiH iz septembra 2019. godine

U članu 48. stav (1) riječi: „8.400,00 KM“ se zamjenjuju riječima: „9.600,00 KM“

obaveza plaćanja poreza na način propisan ovim članom. Ukoliko je porezni period kraći od kalendarske godine, lični odbitak se računa srazmjerno za svaki mjesec u kojem je ostvaren dohodak.

- (2) Porezni obveznici iz člana 3. stav (1) i stav (2) tačka a) ovog zakona mogu odbiti lični odbitak od ostvarenih prihoda od nesamostalnog i samostalnog rada.
- (3) Porezni obveznik koristi lični odbitak za period za koji postoji obaveza plaćanja poreza. Period se zaokružuje u korist poreznog obveznika za pune mjesece, a neiskorišteni odbici ne mogu se prenositi u naredni period.
- (4) Odredbe o ličnom odbitku iz stava (1) ovog člana primjenjuju se za lice koje radi sa punim radnim vremenom.
- (5) Za lice koje radi sa nepunim radnim vremenom, umanjenoje iz stava (4) ovog člana je srazmjerno radnom vremenu tog lica u odnosu na puno radno vrijeme.
- (6) Ukoliko lice ostvaruje puno radno vrijeme kod dva ili više poslodavaca, svaki poslodavac srazmjerno radnom vremenu vrši umanjenoje ličnog odbitka s tim da isti ne može preći lični odbitak učinjen sa punim radnim vremenom.
- (7) Ukoliko lice ostvaruje nepuno radno vrijeme kod dva ili više poslodavaca, svaki poslodavac vrši umanjenoje srazmjerno radnom vremenu kod poslodavca u odnosu na puno radno vrijeme, s tim što zbir umanjenoja mora biti manji od ličnog odbitka u odnosu na puno radno vrijeme.

Član 49.

(Paušalno utvrđivanje poreza na dohodak)

- (1) Samostalni poduzetnik koji je stekao pravo paušalnog oporezivanja u skladu sa čl. 26. i 27. ovog zakona, plaća porez na dohodak na način propisan ovim zakonom.
- (2) Samostalnom poduzetniku koji je stekao pravo paušalnog oporezivanja, Porezna uprava može utvrditi akontativno plaćanje poreza na način iz člana 47. stav (1) ovog zakona, ukoliko na osnovu obavljene kontrole ili nadzora, kao i podataka iz obrađenih godišnjih poreznih prijava, ostvarenog prometa ili drugih podataka o poslovanju poreznog obveznika sa kojima raspolaže, utvrdi da ne ispunjava uslove iz čl. 26. i 27. ovog zakona.
- (3) U slučaju iz stava (2) ovog člana porezni obveznik dužan je preći na utvrđivanje dohotka od samostalnog rada na način propisan odredbama člana 29. stav (1) ovog zakona.

Član 50.

(Utvrđivanje poreza na dohodak od imovine i imovinskih prava)

- (1) Porez na dohodak od imovine koji se prema članu 32. ovog zakona ostvaruje iznajmljivanjem pokretne ili nepokretne imovine, obračunava se i plaća pri svakoj isplati odnosno naplati najamnine odnosno naknade. Ukoliko postoji kontinuitet u ostvarivanju prihoda od iznajmljivanja imovine, porez na dohodak se obračunava i plaća akontativno.
- (2) Akontativno plaćanje poreza na dohodak iz stava (1) ovog člana utvrđuje se na osnovu godišnjeg poreza za posljednji porezni period, a plaća se mjesečno u visini od 1/12 godišnjeg iznosa akontacije.
- (3) Porez na dohodak od imovine koji se prema članu 32. ovog zakona ostvaruje otuđenjem nekretnina, obračunava se i plaća pri svakoj prodaji odnosno naplati.
- (4) Porez na dohodak od ustupanja imovinskih prava obračunava se i obustavlja pri svakoj isplati/davanju dohotka, a uplaćuje se istog dana ili prvog narednog radnog dana po izvršenoj isplati/davanju.
- (5) Obračun, obustavu i uplatu poreza na dohodak od iznajmljivanja pokretne ili nepokretne imovine ili otuđenja imovine vrši primalac dohotka.
- (6) Obračun, obustavu i uplatu poreza na dohodak od ustupanja imovinskih prava, vrši isplatilac dohotka i/ili primalac dohotka, a obveznik poreza na dohodak je fizičko lice primalac dohotka.

- (7) Porez na dohodak iz st. (1) do (6) ovog člana, koji se ostvaruje, obračunava se na osnovice dohotka iz člana 34. ovog zakona primjenom **stope iz člana 12. tačka b)**¹⁵ ovog zakona.
- (8) Porezni obveznik – rezident Federacije koji je dohodak od imovine i imovinskih prava ostvario neposredno iz inostranstva dužan je na taj dohodak sam obračunati porez na način iz st. (1) do (7) ovog člana i uplatiti ga u roku od pet dana od dana kada je primio dohodak.

Član 51.

(Utvrdjivanje poreza na dohodak od ulaganja kapitala)

- (1) Porez na dohodak od ulaganja kapitala obračunava se i plaća pri svakom plaćanju ili naplati prihoda iz člana 39. ovog zakona.
- (2) Obračun, obustavu i uplatu poreza na dohodak od ulaganja kapitala vrši isplatilac dohotka i/ili primalac dohotka, a obveznik poreza na dohodak je fizičko lice primalac dohotka. Obustavljeni i uplaćeni porez na dohodak od ulaganja kapitala smatra se konačnom poreznom obavezom.
- (3) Porez na dohodak iz st. (1) i (2) ovog člana obračunava se primjenom **stope**¹⁶ iz člana 12. tačka a) ovog zakona.
- (4) Porezni obveznik – rezident Federacije koji je dohodak od ulaganja kapitala ostvario neposredno iz inostranstva dužan je na taj dohodak sam obračunati porez na način iz st. (1) do (3) ovog člana i uplatiti ga u roku od pet dana od dana kada je primio dohodak.

Član 52.

(Utvrdjivanje poreza na dohodak od nagradnih igara i igara na sreću)

- (1) Porez na dohodak od nagradnih igara i igara na sreću obračunava se i plaća pri svakoj isplati/davanju dobitka iz člana 40. ovog zakona.
- (2) Izuzetno od stava (1) ovog člana, ukoliko je iznos pojedinačnog dobitka od igara na sreću 100,00 KM ili manji, obračun i plaćanje poreza na dohodak se vrši mjesečno i to do 10-og u tekućem mjesecu za prethodni mjesec, na način i pod uslovima propisani Pravilnikom o primjeni Zakona o porezu na dohodak.
- (3) Obračun, obustavu i uplatu poreza na dohodak od nagradnih igara i igara na sreću vrši isplatilac/davalac dobitka i/ili primalac dobitka, a obveznik poreza na dohodak je fizičko lice primalac dobitka. Obustavljeni i uplaćeni porez na dohodak od nagradnih igara i igara na sreću smatra se konačnom poreznom obavezom.
- (4) Porez na dohodak iz st. (1) i (2) ovog člana obračunava se primjenom stopa **iz člana 12. tačka b)**¹⁷ ovog zakona.
- (5) Porezni obveznik – rezident Federacije koji je dobitak ostvario neposredno iz inostranstva dužan je na taj dobitak sam obračunati porez na način iz st. (1) do (4) ovog člana i uplatiti ga u roku od pet dana od dana kada je primio dobitak.

Član 53.

(Utvrdjivanje poreza na ostali dohodak)

- (1) Porez na ostali dohodak obračunava se i plaća pri svakom plaćanju ili naplati prihoda iz člana 42. ovog zakona.

¹⁵ Amandman X. Vlade FBiH iz septembra 2019. godine

U članu 50. stav (7) riječi: „stopa iz člana 12.“ se zamjenjuju riječima: „stope iz člana 12. tačka b)“

¹⁶ Amandman XI. Vlade FBiH iz septembra 2019. godine

U članu 51. stav (3) riječ: „stopa“ se zamjenjuje riječju: „ stope“

¹⁷ Amandman XII. Vlade FBiH iz septembra 2019. godine

U članu 52. stav (4) riječi: „stopa iz člana 12.“ se zamjenjuju riječima: „stope iz člana 12. tačka b)“

- (2) Obračun, obustavu i uplatu poreza na ostali dohodak vrši isplatilac dohotka i/ili primalac dohotka, a obveznik poreza na dohodak je fizičko lice primalac dohotka.
- (3) Porez na dohodak iz st. (1) i (2) ovog člana obračunava se primjenom stopa **iz člana 12. tačka b)**¹⁸ ovog zakona.
- (4) Porezni obveznik – rezident Federacije koji je ostali dohodak ostvario neposredno iz inostranstva dužan je na taj dohodak sam obračunati porez na način iz st. (1) do (3) ovog člana i uplatiti ga u roku od pet dana od dana kada je primio dohodak.

Član 54.

(Utvrđivanje poreza na dohodak od nerezidenta)

- (1) Kod obračuna poreza na dohodak po odbitku na prihode nerezidenta koji su oporezivi prema odredbama ovog zakona, isplatilac prihoda primjenjuje odredbe ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja, pod uslovom da nerezident dokaže status rezidenta države sa kojom je Bosna i Hercegovina zaključila ugovor o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja i da je on krajnji korisnik prihoda.
- (2) Status rezidenta države sa kojom je zaključen ugovor o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja u smislu stava (1) ovog člana, nerezident dokazuje kod isplatioca prihoda potvrdom o rezidentnosti ne starijom od godinu dana i izjavom da je krajnji korisnik.
- (3) Ukoliko se primjenjuje niža porezna stopa od stopa iz člana 12. ovog zakona, isplatilac je dužan, uz propisani obrazac, priložiti nadležnoj organizacionoj jedinici Porezne uprave Potvrdu o rezidentnosti primaoca prihoda koju je izdao nadležni organ države primaoca, ne stariju od godinu dana i Izjavu nerezidenta da je on primalac prihoda i stvarni vlasnik, odnosno krajnji korisnik tog prihoda.
- (4) Ukoliko se porez po odbitku uredno i blagovremeno ne obustavi i/ili ne plati, isplatilac prihoda je dužan platiti porez po odbitku koji duguje nerezident kao da je to njegova porezna obaveza.
- (5) Ukoliko je ugovorom o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja propisano oporezivanje u državi nerezidenta, isplatilac prihoda je dužan posjedovati u svojoj evidenciji dokumente iz stava (3) ovog člana.

Odjeljak B. Prijava i uplata poreza na dohodak

Član 55.

(Prijava poreza na dohodak od nesamostalnog rada)

- (1) Prijavu poreza na dohodak od nesamostalnog rada vrši porezni agent prilikom isplate/davanja dohotka, a najmanje jednom mjesečno odnosno godišnje.
- (2) Prijave iz stava (1) ovog člana sadrže evidencije o isplatama/davanjima za svakog poreznog obveznika posebno, sa podacima o obračunatom i uplaćenom porezu na dohodak.
- (3) Porezni agent je dužan prijavu iz stava (1) ovog člana do kraja mjeseca za prethodni mjesec, odnosno do kraja februara tekuće za prethodnu godinu, dostaviti Poreznoj upravi prema mjestu svog sjedišta.
- (4) Porezni agent je dužan voditi evidencije o isplatama po osnovu nesamostalnog rada za svakog poreznog obveznika posebno, sa podacima o obračunatim i uplaćenim doprinosima i porezu na dohodak. Do kraja februara tekuće godine, svom zaposleniku odnosno drugom fizičkom licu, porezni agent je dužan izdati potvrdu o ukupnim isplatama i drugim primanjima, kao i podacima o izvršenim umanjenjima u prethodnom poreznom periodu.

¹⁸ Amandman XIII. Vlade FBiH iz septembra 2019. godine

U članu 53. stav (3) riječi: „stopa iz člana 12.“ se zamjenjuju riječima: „stope iz člana 12. tačka b)“

- (5) Porezni agenti dužni su Poreznoj upravi prijavu iz stava (1) ovog člana dostavljati elektronskim **putem.**¹⁹

Član 56.

(Prijava poreza na dohodak od samostalnog rada)

- (1) Porezni obveznik odnosno samostalni poduzetnik je dužan nakon isteka poreznog perioda, odnosno do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu podnijeti Godišnju prijavu poreza na dohodak iz člana 61. ovog zakona i porezni bilans nadležnoj organizacionoj jedinici Porezne uprave prema mjestu sjedišta odnosno prebivališta poreznog obveznika.
- (2) Prijavu poreza na dohodak i porezni bilans dužan je podnijeti i nerezident koji ima stalno mjesto poslovanja na teritoriji Federacije na način propisan stavom (1) ovog člana.
- (3) Nositelj zajedničke djelatnosti, shodno članu 25. stav (5) ovog zakona, dužan je po isteku poreznog perioda do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu podnijeti Poreznoj upravi prijavu o utvrđenom dohotku od zajedničke djelatnosti.
- (4) Samostalni poduzetnik koji u toku godine prestane, odnosno prekine obavljanje samostalne djelatnosti, dužan je da podnese Godišnju prijavu poreza na dohodak iz člana 61. ovog zakona i porezni bilans u roku od 30 dana od dana prestanka, odnosno prekida obavljanja djelatnosti.
- (5) Samostalni poduzetnik koji u toku godine, po rješenju Porezne uprave pređe na paušalno oporezivanje, dužan je da podnese Godišnju prijavu poreza na dohodak iz člana 61. ovog zakona i porezni bilans u roku od 30 dana od dana prelaska na paušalno oporezivanje.
- (6) Oblik i sadržaj poreznog bilansa iz stava (1) ovog člana propisuje federalni ministar finansija Pravilnikom o primjeni Zakona o porezu na dohodak.

Član 57.

(Prijava poreza na dohodak od imovine i imovinskih prava, od ulaganja kapitala, od nagradnih igara i igara na sreću i ostalog dohotka)

- (1) Prijavu poreza na dohodak od imovine i imovinskih prava, od ulaganja kapitala, od nagradnih igara i igara na sreću i ostalog dohotka vrši isplatioc odnosno primalac dohotka prilikom isplate/davanja odnosno primanja dohotka, istog dana ili prvog narednog radnog dana po izvršenoj isplati/davanju odnosno primanju dohotka.
- (2) Prijava iz stava (1) ovog člana sadrži podatke o isplatiocu i primaocu prihoda i obračunatom i uplaćenom porezu na dohodak.
- (3) Porezni obveznik – rezident Federacije dužan je podnijeti Godišnju prijavu poreza na dohodak iz člana 61. ovog zakona, ukoliko je dohodak ostvario neposredno iz inostranstva.

Član 58.

(Porezna prijava)

Oblik i sadržaj poreznih prijava iz čl. 55., 56. i 57. ovog zakona propisuje federalni ministar finansija Pravilnikom o primjeni Zakona o porezu na dohodak.

¹⁹ Amandman XIV. Vlade FBiH iz septembra 2019. godine
U članu 55. stav (6) se briše

Član 59.

(Mjesto plaćanja)

- (1) Porez na dohodak koji ostvare rezidenti Federacije, a koji je utvrđen u skladu s odredbama ovog zakona, plaća se prema mjestu prebivališta ili boravišta poreznog obveznika.
- (2) Porez na dohodak koji ostvare lica iz člana 3. stav (2) ovog zakona, a koji je utvrđen u skladu s odredbama ovog zakona, plaća se prema mjestu gdje se nalazi sjedište poslodavca, odnosno isplatioca dohotka.
- (3) Izuzetno od st. (1) i (2) ovog člana, na dohodak koji ostvare rezidenti Federacije i lica iz člana 3. stav (2) ovog zakona, porez se plaća:
 - a) kod dohotka od samostalnog rada prema mjestu registracije djelatnosti,
 - b) kod dohotka od imovine prema mjestu gdje se nepokretna imovina nalazi, a za pokretnu imovinu prema mjestu registracije djelatnosti odnosno prebivalištu obveznika,
 - c) kod dohotka od igara na sreću čija je pojedinačna vrijednost manja od 100,00 KM, prema mjestu uplate.

Odjeljak C. Godišnja prijava poreza na dohodak

Član 60.

(Obveznik godišnje prijave poreza na dohodak)

- (1) Porez na dohodak, za koji je propisana obaveza podnošenja Godišnje prijave poreza na dohodak, porezni obveznik obračunava po isteku poreznog perioda.
- (2) Porezni obveznik nije dužan podnijeti Godišnju prijavu poreza na dohodak ako su kumulativno ispunjeni sljedeći uslovi:
 - a) u poreznom periodu ostvaren je dohodak od nesamostalnog rada samo kod jednog poreznog agenta,
 - b) u jednom poreznom periodu nije ostvario dohotke iz više izvora,
 - c) ako je porezni agent na sve dohotke koje mu je isplatio u tom poreznom periodu obračunao, obustavio i uplatio porez na dohodak.
- (3) Porezni obveznik dužan je sačiniti Godišnju prijavu poreza na dohodak, osim obveznika iz stava (2) ovog člana, ukoliko ostvaruje:
 - a) dohodak iz više izvora prihoda utvrđenih u članu 7. ovog zakona,
 - b) dohodak na osnovu nesamostalnog rada ostvaren kod dva ili više poslodavaca odnosno isplatioca,
 - c) dohodak direktno iz inostranstva (bez posredovanja rezidentnog poslodavca),
 - d) dohodak od pravnog lica iz Republike Srpske ili Brčko Distrikta,
 - e) dohodak za koji je, prema ovom zakonu, propisana obaveza podnošenja Godišnje prijave poreza na dohodak ili kada Porezna uprava zatraži od poreznog obveznika da naknadno plati porez na osnovu prihoda iz člana 7. ovog zakona.
- (4) Rezidentu koji dohodak ostvari u inostranstvu ili u Republici Srpskoj ili Brčko Distriktu, porez na dohodak utvrdit će se na osnovu odredbi ovog zakona uz priznavanje plaćenog poreza po odbitku i/ili akontacija poreza na dohodak plaćenih u inostranstvu ili u Republici Srpskoj ili Brčko Distriktu u skladu sa članom 14. stav (4) ovog zakona.
- (5) Kod utvrđivanja poreza na dohodak u jednom poreznom periodu, a u cilju izbjegavanja dvostrukog oporezivanja, prednost pred odredbama ovog zakona imaju odredbe ratificiranih međunarodnih ugovora ili sporazuma (konvencija) o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja.

Član 61.

(Godišnja prijava poreza na dohodak)

- (1) Porezni obveznik koji ima obavezu podnošenja Godišnje prijave poreza na dohodak dužan je nakon isteka poreznog perioda, odnosno do 31. marta tekuće godine za proteklu godinu istu dostaviti nadležnoj jedinici Porezne uprave prema mjestu prebivališta ili boravišta.
- (2) Godišnja prijava poreza na dohodak sadrži podatke o poreznom obvezniku, dohotku i obračunatom i uplaćenom porezu na dohodak.
- (3) Oblik i sadržaj Godišnje prijave poreza na dohodak iz stava (2) ovog člana propisuje federalni ministar finansija Pravilnikom o primjeni Zakona o porezu na dohodak.
- (4) Porezna uprava ima ovlaštenje da procijeni dohodak poreznog obveznika i utvrdi njegovu poreznu obavezu, odnosno podnese poreznu prijavu u ime poreznog obveznika u slučaju kada porezni obveznik sam to nije učinio u zakonom propisanom roku.
- (5) Samostalni poduzetnik i nosilac zajedničke djelatnosti, shodno članu 25. stav (5) ovog zakona, dužan je po isteku poreznog perioda do 31. marta tekuće godine za proteklu godinu Poreznoj upravi, pored Godišnje prijave poreza na dohodak podnijeti i porezni bilans o utvrđenom dohotku.
- (6) Nerezident koji ima stalno mjesto poslovanja podnosi Godišnju prijavu poreza na dohodak nadležnoj organizacionoj jedinici Porezne uprave koja je mjesno nadležna prema sjedištu isplatioca prihoda ili većeg dijela njegove imovine, odnosno prema mjestu u kojem je pretežno obavljao djelatnost ili mjestu u kojemu su se koristila imovinska prava od kojih je ostvario dohodak.

Član 62.

(Utvrđivanje godišnjeg poreza na dohodak)

- (1) Porezni obveznik kojem je propisana obaveza podnošenja Godišnje prijave poreza na dohodak, utvrđuje godišnji iznos poreza na dohodak po isteku poreznog perioda, koji se utvrđuje na osnovice svih dohodaka po ovom zakonu, primjenom **stope iz člana 12. tačka b)**²⁰ ovog zakona.
- (2) Poreznom obvezniku umanjit će se godišnja obaveza poreza na dohodak za 10% ličnog odbitka iz člana 48. ovog zakona na ime uplata u dobrovoljni penzijski fond koje izvrši u poreznom periodu. Uslove i način umanjenja godišnje obaveze poreza na dohodak propisat će se Pravilnikom o primjeni Zakona o porezu na dohodak.
- (3) Poslodavac i isplatilac dohotka od nesamostalnog rada obavezan je za sve zaposlenike i druga fizička lica koji su kod njega ostvarivali dohodak u cijelom poreznom periodu izvršiti godišnji obračun poreza na dohodak od nesamostalnog rada.
- (4) Na način iz stava (2) ovog člana obavezan je postupiti i porezni agent ako je zaposlenik i drugo fizičko lice ostvarilo prihode u toku poreznog perioda a koristilo pravo na porodijski ili roditeljski dopust, bolovanje iznad 42 dana ili drugi dopust za koji se prema posebnim propisima isplaćuje naknada ili plaća na teret sredstava obaveznih osiguranja, osim ako je to pravo koristila svih 12 mjeseci poreznog perioda.
- (5) Porezni obveznici koji su dužni podnijeti Godišnju prijavu poreza na dohodak, a istu ne podnesu ili ako su podaci iz prijave netačni ili nepotpuni, porez na dohodak utvrđuje se procjenom na način propisan Pravilnikom o primjeni zakona o porezu na dohodak. Ako porezni obveznik u Godišnjoj prijavi poreza na dohodak nije iskazao dohodak za koji Porezna uprava nije imala saznanja, a koji je bio obavezan iskazati u skladu sa ovim zakonom, Porezna uprava će po službenoj dužnosti bez vremenskog ograničenja pokrenuti obnovu postupka, na osnovu novih saznanja i utvrditi dohodak koji je porezni obveznik bio obavezan iskazati.

²⁰ Amandman XV. Vlade FBiH iz septembra 2019. godine

U članu 62. stav (1) riječi: „stopa iz člana 12.“ se zamjenjuju riječima: „stope iz člana 12. tačka b)“

- (6) Poreznom obvezniku koji ostvari dohodak iz inostranstva, odnosno van Federacije, porez na dohodak utvrdit će se na osnovu odredbi ovog zakona i člana 14. ovog zakona uz priznavanje plaćenog poreza na dohodak u inostranstvu odnosno van Federacije.
- (7) Godišnji iznos poreza na dohodak se umanjuje za iznos plaćene akontacije poreza na dohodak iz ovog zakona te utvrđuje razlika za uplatu ili povrat poreza. Godišnja prijava dohotka smatra se konačnom poreznom obvezom.

Član 63.

(Uplata godišnjeg poreza na dohodak)

- (1) Porezni obveznik dužan je u roku propisanom za podnošenje porezne prijave u cijelosti izmiriti obaveze na osnovu poreza na dohodak za prethodni porezni period, a najkasnije u roku od pet dana od podnošenja Godišnje prijave poreza na dohodak.
- (2) Uplate akontacija poreza na dohodak koje su izvršene u ime poreznog obveznika ili ih je sam porezni obveznik uplatio u toku godine, umanjuju iznos godišnjeg poreza na dohodak iskazanog u prijavi.
- (3) Ukoliko je porezni obveznik u toku jednog poreznog perioda na ime akontacije poreza na dohodak uplatio iznos koji je veći od iznosa godišnjeg poreza iskazanog u prijavi, više uplaćeni iznos Porezna uprava usmjerit će za plaćanje dospjelog poreza po drugim osnovama. Ukoliko iznos preplate prelazi iznos dugovanja na osnovu dospjelih plaćanja poreznih obaveza, obveznik se može izjasniti da li preplaćenim iznosom želi izmiriti buduće obaveze ili želi da se izvrši povrat preplaćenog iznosa. Povrat preplaćenog iznosa izvršit će se u roku od 90 radnih dana od dana isteka roka za podnošenje prijave.
- (4) Pravo na povrat pretplaćenog poreza na dohodak utvrđuje Porezna uprava donošenjem rješenja o povratu poreza, a povrat iznosa utvrđenog ovim rješenjem, na tekući račun poreznog obveznika, u roku iz stava (3) ovog člana, vrši kantonalno ministarstvo finansija na čijem području se nalazi prebivalište poreznog obveznika.

Član 64.

(Način oporezivanja)

- (1) Porez na dohodak po odbitku od svakog pojedinačnog dohotka utvrđuje i plaća porezni agent:
 - a) na dohodak ostvaren iz prihoda u skladu sa članom 17. ovog zakona, izuzev kod poreznog obveznika iz člana 46. st. (5) i (6) ovog zakona koji porez na dohodak plaća u skladu sa članom 11. tačka c) ovog zakona,
 - b) na dohodak ostvaren iz prihoda u skladu sa čl. 19., 32., 33., 39., 40 i 42. ovog zakona,
- (2) Porez na dohodak po rješenju Porezne uprave plaća samostalni poduzetnik iz člana 26. ovog zakona.
- (3) Porez na dohodak u skladu sa članom 11. tačka c) ovog zakona, plaća porezni obveznik na dohodak ostvaren iz prihoda iz čl. 17., 19., 32., 33., 39., 40 i 42. ovog zakona, ukoliko rezidentni porezni agent ne vrši isplatu/davanje, te nema obavezu da obračuna i plati porez po odbitku.

VI. IZVJEŠTAVANJE I PROCEDURE

Odjeljak A. Izvještavanje i prikupljanje podataka

Član 65.

(Dostavljanje podataka od poreznih obveznika)

- (1) Porezni obveznici koji počinju obavljati samostalnu djelatnost iz člana 19. ovog zakona, kao i oni koji počinju ostvarivati dohodak neposredno iz inostranstva, te oni koji počinju davati u zakup i iznajmljivati pokretnu i nepokretnu imovinu, dužni su nadležnoj organizacionoj jedinici Porezne uprave prijaviti početak obavljanja djelatnosti davanja u zakup i iznajmljivanja, kao i ostvarivanja dohotka u roku od osam dana od dana početka obavljanja djelatnosti, odnosno od dana ostvarivanja dohotka.

- (2) Porezni obveznik koji u toku godine izvrši prijenos prava po osnovu kojeg može nastati kapitalni dobitak ili gubitak u skladu sa ovim zakonom dužan je da podnese poreznu prijavu najkasnije u roku od 30 dana od:
- a) dana zaključenja ugovora o prijenosu stvarnih prava na nepokretnostima, ugovora o prijenosu autorskih prava, prava srodnih autorskom pravu i prava industrijskog vlasništva, kao i udjela u kapitalu pravnih lica;
 - b) isteka svakog kalendarskog polugodišta u kojem je izvršen prijenos vrijednosnih papira.

Član 66.

(Dostavljanje podataka od nadležnih organa)

Nadležni organi i uprave koji su ovlaštene za izdavanje odobrenja za obavljanje samostalne djelatnosti, kao i rješenja o privremenoj obustavi, zabrani ili prestanku obavljanja djelatnosti, dužni su o tome obavijestiti Poreznu upravu dostavom jednog primjerka odobrenja, odnosno rješenja.

Član 67.

(Dostavljanje podataka od drugih lica)

- (1) Fizička i pravna lica dužna su Poreznoj upravi na njen zahtjev dostaviti podatke o isporučenoj robi, o uslugama, kao i podatke o isplaćenim plaćama i drugim prihodima, s ciljem utvrđivanja ili kontrole prijavljenog prihoda odnosno dohotka za određeni porezni period.
- (2) Banke i druge finansijske institucije koje su ovlaštene za obavljanje platnog prometa dužne su Poreznoj upravi na njen zahtjev dostaviti podatke o prometu putem računa obveznika poreza na dohodak, podatke o kamatama, kao i druge podatke koji su povezani sa računom ili prometom lica.
- (3) Fizička i pravna lica i institucije iz st. (1) i (2) ovog člana dužna su Poreznoj upravi omogućiti uvid i u poslovne knjige i evidencije s ciljem utvrđivanja i prikupljanja podataka potrebnih za utvrđivanje poreza na dohodak.
- (4) Fizička i pravna lica i institucije iz st. (1) i (2) ovog člana dužna su Poreznoj upravi u propisanom roku na propisanom obrascu dostavljati i podatke o isplaćenim propisanim prihodima na koje se ne plaća porez na dohodak i o drugim propisanim prihodima koji se u smislu ovoga zakona ne podliježu porezu.
- (5) Organizator tržišta kapitala u smislu zakona kojim se uređuje tržište kapitala dužan je da u roku od 30 dana od isteka svakog kalendarskog polugodišta Poreznoj upravi u elektronskom obliku dostavi izvještaj o prijenosu vrijednosnih papira izvršenom u tom polugodištu.
- (6) Banke su dužne da u roku od 30 dana od isteka kalendarskog polugodišta Poreznoj upravi u elektronskom obliku dostave izvještaj o svim ostvarenim kamatama na štednju koje je obračunala i uplatila depozitarima, te izvještaje o prijenosu vrijednosnih papira kod skrbničkih poslova, u tom polugodištu.

Član 68.

(Obaveza isplate na račun)

Isplate prihoda koji se smatraju dohotkom te isplate izuzetih prihoda vršit će se na račun poreznog obveznika otvoren kod banke, a izuzetno i u gotovom novcu prema propisima koji uređuju uslove i način plaćanja gotovim novcem.

Odjeljak B. Proceduralne odredbe

Član 69.

(Ostali postupci)

Na postupke naplate i povrata poreza na dohodak, obračun i uplata zatezne kamate, izdavanje rješenja, žalbeni postupak i prekršajni postupak primjenjivat će se odredbe propisa koje uređuju pomenute oblasti.

Član 70.

(Zabrana isplate)

Fizičko lice ne može vršiti isplate iz dohotka, davati pozajmice ili vršiti prijenos imovine na druga lica, ukoliko na dan isplate ima neizmirenih obaveza po osnovu direktnih poreza i/ili doprinosa ili obaveza prema zaposlenicima.

VII. ZASTARA

Član 71.

(Zastara utvrđivanja poreza na dohodak)

- (1) Pravo na utvrđivanje porezne obaveze i pravo na pokretanje postupka naplate zastarijeva za pet godina računajući od dana kada je zastara počela teći.
- (2) Izuzetno od stava (1) ovog člana, pravo na utvrđivanje poreza ne zastarijeva ukoliko nije podnesena prijava ili je podnesena lažna porezna prijava ili ako je lice koje je počinilo prekršaj namjerno prikrilo ili poduzelo bilo koju radnju da sakrije prekršaj.
- (3) Zastara prava iz stava (1) ovog člana počinje teći:
 - a) nakon isteka godine u kojoj je nastala porezna obaveza;
 - b) po isteku godine u kojoj je donesena pravosnažna presuda za krivično djelo;
 - c) nakon isteka godine u kojoj je u toku postupka ispitivanja porijekla imovine utvrđeno da ima osnove za oporezivanje.
- (4) Zastara prava Porezne uprave na utvrđivanje i naplatu porez na dohodak ne teče:
 - a) za vrijeme od pokretanja upravnog spora do pravosnažnosti sudske odluke;
 - b) za vrijeme kada je drugim zakonom propisano da postupak ne može otpočeti, odnosno da se započeti postupak prekida.
- (5) Vrijeme trajanja prekida zastare iz stava (4) ovog člana ne računa se u rok za zastare.

Član 72.

(Apsolutna zastara)

- (1) Pravo na utvrđivanje, naplatu, povrat, porezni kredit, kao i izmirenje dospjelih obaveza putem preknjižavanja, uvijek zastarijeva u roku od deset (10) godina od isteka godine u kojoj se trebalo utvrditi ili naplatiti, odnosno u kojoj je izvršena pretplata.
- (2) Porezna uprava, po isteku roka iz stava (1) ovog člana, po službenoj dužnosti, donosi rješenje o prestanku porezne obaveze, odnosno o prestanku prava na povrat, porezni kredit, kao i na izmirenje dospjelih obaveza putem preknjižavanja, zbog zastare.

VIII. KAZNE NE ODREDBE

Član 73.

(Prekršaji poreznog agenta)

- (1) Isplatioci prihoda odnosno porezni obveznici koji, činjenjem ili nečinjenjem, naprave prekršaj u vezi sa odredbama ovog zakona, podliježu novčanoj kazni za prekršaje.
- (2) Novčanom kaznom od 5.000,00 KM do 70.000,00 KM kaznit će se za prekršaj porezni agent – pravno lice ako:

- a) za svoje zaposlene i fizička lica bez zasnivanja radnog odnosa ne izvrši obračun poreza na dohodak od nesamostalnog rada (član 46. ovog zakona);
 - b) ne izvrši prijavu obračunatog poreza na dohodak na propisani način (čl. 55. do 59. ovog zakona);
 - c) ne vrši isplate zaposlenim, građanima, trećim licima na račun kod banke odnosno suprotno načinu isplate koje se obveznicima poreza na dohodak mogu izvršiti na ostale račune u gotovom novcu (član 68. ovog zakona);
 - d) ne dostavljaju izvještaj o obračunatom i uplaćenom porezu na dohodak poreznim obveznicima (član 55. stav (4) ovog zakona);
 - e) u propisanom roku ne uplati ili uplati manju akontaciju poreza na dohodak (član 46. stav (1), član 50. stav (1), član 51. stav (1), član 52. stav (1) i član 53. stav (1) ovog zakona)
- (3) Za prekršaj iz stava (2) ovog člana, kaznit će se i odgovorno lice kod pravnog lica novčanom kaznom u iznosu od 3.000,00 KM do 20.000,00 KM.
- (4) Za prekršaj iz stava (2) ovog člana, kaznit će se i fizičko lice – samostalni poduzetnik novčanom kaznom u iznosu od 2.000,00 KM do 20.000,00 KM.
- (5) Novčane kazne propisane st. (2), (3) i (4) ovog člana povećavaju se za 50% u slučajevima kada je isplatilac prihoda odnosno porezni obveznik ponovno ili više puta počinio prekršaj iz stava (2) ovog člana, ali ne preko maksimalnih iznosa propisanih posebnim propisima.

Član 74.

(Prekršaji poreznog obveznika)

- (1) Novčanom kaznom od 3.000,00 KM do 10.000,00 KM kaznit će se za prekršaj porezni obveznik ako:
- a) ne izvrši Godišnju prijavu poreza na dohodak, obračun i uplatu poreza na dohodak (član 60. ovog zakona)
 - b) u propisanom roku ne prijavi početak obavljanja djelatnosti, iznajmljivanja i/ili ostvarivanja dohotka (član 65. ovog zakona)
 - c) u propisanom roku ne uplati ili uplati manju akontaciju poreza na dohodak.
- (2) Za prekršaj iz stava (1) ovog člana, kaznit će se i fizičko lice – samostalni poduzetnik novčanom kaznom u iznosu od 2.000,00 KM do 10.000,00 KM.
- (3) Novčane kazne propisane st. (1) i (2) ovog člana povećavaju se za 50% u slučajevima kada je porezni obveznik ponovno ili više puta počinio prekršaj iz stava (1) ovog člana, ali ne preko maksimalnih iznosa propisanih posebnim propisima.

IX. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 75.

(Prijelazne odredbe)

Porezne obaveze koje su nastale do dana stupanja na snagu ovog zakona izvršit će se u skladu sa propisima koji su bili na snazi u momentu nastanka porezne obaveze.

Član 76.

(Podzakonski akti)

Federalni ministar finansija će u roku od 180 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti Pravilnik o primjeni zakona o porezu na dohodak, kojim će detaljnije urediti oporezive i neoporezive prihode, te propisati način utvrđivanja oporezivog dohotka, principe utvrđivanja dohotka, postupak utvrđivanja poreza na dohodak, način uračunavanja poreznog kredita, oblik i sadržaj prijave, izvještaja i drugih evidencija, oblik, sadržaj i način vođenja poslovnih knjiga i evidencija, način vršenja godišnjeg obračuna poreza na dohodak, te

sačinjavanja i podnošenja godišnje prijave, pravila i način isplate dohotka²¹, i druga pitanja od značaja za oporezivanje.

Član 77.

(Prestanak važenja)

Danom početka primjene ovog zakona prestaje da važi Zakon o porezu na dohodak ("Službene novine Federacije BiH" , br. 10/08, 9/10, 44/11, 7/13 i 65/13).

Član 78.

(Stupanje na snagu)

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH", a primjenjivat će se **od 01. 01. 2020. godine.**²²

²¹ Amandman XVI. Vlade FBiH iz septembra 2019. godine
U članu 76. riječi: "u gotovom novcu," se brišu.

²² Amandman XVII. Vlade FBiH iz septembra 2019. godine
U članu 78. datum: „01.01.2019. godine“ se zamjenjuje datumom „01.01.2020. godine“

OBRAZLOŽENJE

1. Ustavni osnov

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u članu III.1. tačka c), koji je izmijenjen Amandmanima VIII, LXXXIX i CVI, i člana IV.A.20.(1) j) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, prema kojima je u isključivoj nadležnosti Federacije donošenje propisa o finansijama i finansijskim institucijama Federacije i fiskalna politika Federacije, a Parlament Federacije, uz ostala ovlaštenja predviđena Ustavom, odgovoran je za donošenje zakona kojima se razrezuje porez ili na drugi način osigurava potrebno finansiranje.

2. Pitanja koja se rješavaju zakonom

Svrha zakona jeste osigurati javni prihod za budžete kantona, kroz namet poreza na dohodak fizičkim licima rezidentima Federacije i nerezidentima koji ostvaruju dohodak na teritoriji Federacije. Pitanja koja se rješavaju u samom Zakonu jeste definiranje svih izvora prihoda i rashoda u svrhu utvrđivanja dohotka, uređivanje lica koja su obavezna plaćati porez na dohodak, kao i samu metodologiju obračuna, prijave i plaćanja poreza na dohodak.

Reformska agenda za Bosnu i Hercegovinu za period 2015 -2018. godina je usko povezana s ciljevima novog pristupa EU ekonomskom upravljanju na Zapadnom Balkanu i u skladu je s programom ekonomskih reformi, kao temeljnim elementom koji treba da potakne sveobuhvatne strukturalne reforme da bi se održala makroekonomska stabilnost i postigao rast i konkurentnost. Jedan od ciljeva Reformske agende jeste osiguranje srednjoročne fiskalne održivosti *kroz znatno smanjenje opterećenja na rad*, što se može postići otvaranjem novih radnih mjesta. Međutim, generalno je potrebno smanjiti stope doprinosa sa 41,5 na 33,5%, što iziskuje proširenje porezne osnovice za obračun doprinosa i poreza na dohodak, zbog sistema plaća, uključivanjem u osnovicu ranije neoporezivih naknada. S ciljem zaštite zaposlenih sa najnižim primanjima u društvu do negativnih posljedica promjene u sistemu doprinosa, predlaže se usvajanje novog Zakona o porezu na dohodak kako bi se umanjilo porezno opterećenje ove kategorije.

Pored toga, zakonom se paralelno utiče na smanjenje sive ekonomije koja se reflektuje kroz nedorečenost pravne norme i neusklađenost propisa. Dosadašnji zakon o porezu na dohodak imao je izdašne neoporezive naknade koje su korištene kao izvor finansiranja rada na crno, te se novim propisom nastoje smanjiti i suzbiti korištenje socijalnih davanja u druge svrhe, osim njihove namjene. Nedostatak kaznene politike u zakonu je također potpomoglo razvoju sive ekonomije, što se novim propisom nastoji jasnije i preciznije urediti.

Posmatrajući prihodovnu stranu, cilj zakona je i osigurati srednjoročnu fiskalnu održivost kantonalnih budžeta, koji će uslijed smanjenja javnih prihoda s osnova jednog dohotka biti kompenzirani oporezivanjem drugog dohotka (ulaganje kapitala, nagradnih igara i igara na sreću, ostali dohodak), a što će se odraziti neutralnim efektom na ukupne javne prihode po ovom porezu.

Federalno ministarstvo finansija kao obrađivač zakona je uključilo u oporezivi dohodak i dohodak od nagradnih igara i igara na sreću, koji je oporeziv i prema trenutnom zakonu. Naime, u nacrtu Zakona o porezu na dohodak koji je predmet javne rasprave, ovaj dohodak nije bio uključen iz razloga, što je u momentu dostavljanja Zakona prema Vladi FBiH i kasnije prema Parlamentu FBiH, porez kao takav bio „premješten“ u nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o igrama na sreću, a brisan iz nacrta Zakona o porezu na dohodak. Sadašnja situacija, u kojoj Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o igrama na sreću nije usvojen na Parlamentu FBiH, oporezivanje dohotka od igara na sreću i nagradnih igara je ponovo uključeno u Zakon o porezu na dohodak.

3. Razlozi za donošenje zakona

Zakon o porezu na dohodak („Službene novine Federacije BiH“, br. 10/08, 9/10, 44/11, 7/13 i 65/13) koji je u sveobuhvatnoj reformi poreznog sistema donesen 2008. godine, prošao je niz izmjena u periodu do

2013. godine, s ciljem usaglašavanja i otklanjanja nepravilnosti koje su posljedica složenog i kompleksnog sistema oporezivanja prihoda fizičkih lica. Porezni sistemi sadrže razne porezne oblike koji su usmjereni na jednu od dva koncepta oporezivanja. U postojećem zakonu dominira tzv. potrošni koncept oporezivanja dohotka. To znači da porez na dohodak tereti one dijelove dohotka koji su namijenjeni potrošnji dok su dijelovi dohotka, koji su nastali od štednje i investiranja (dividende, kamate i ostali dohoci od kapitala), izuzeti od oporezivanja.

S druge strane postoji i tzv. dohodovni koncept koji mnogo šire definira oporezivi dohodak, odnosno uključuje sve vrste dohotka koji se mogu koristiti za potrošnju (uključujući i dohodak od ulaganja kapitala). Upravo elementi dohodovnog koncepta sadržani su u predloženom novom Zakonu o porezu na dohodak.

Dosadašnja primjena Zakona pokazala je da su osnovni principi dobro postavljeni i da u datim okolnostima omogućavaju dosta objektivno oporezivanje prihoda koje ostvaruju fizička lica u Federaciji. Međutim, u samoj primjeni Zakon je iskazao niz slabosti koja se najviše ogleda u uskoj i fleksibilnoj poreznoj osnovici dohotka te nedorečenosti pravne norme, što je nedostatak tzv. potrošni koncept oporezivanja dohotka. Pored toga, postojeći Zakon je imao visok stepen socijalne osjetljivosti na primanja kako kroz uvođenje ličnog odbitka (porezne kartice) kroz izdržavane članove porodice, tako kroz veliki obuhvat izuzetih prihoda od poreza.

Nedorečenost pravne norme je posebno utjecala na formiranje porezne baze kako sa aspekta obuhvata oporezivih prihoda, poreznih obveznika tako i sa aspekta odredbi koje formiraju osnovicu dohotka, što je imalo implikacije na proširenje zone sive ekonomije i smanjeno prikupljanje javnog prihoda. Trenutna osnovica dohotka je suviše fleksibilna i uska što omogućava poreznu evaziju. Porezna evazija je potpomognuta i izuzimanje određenih prihoda od obaveze plaćanja poreza na dohodak, te njihovo neograničavanje, kao i oporezivanje odnosno neoporezivanje određene kategorije poreznih obveznika ili dohotka, kao i neadekvatne kaznene politike odnosno odsustvo iste.

Ovim novim Zakonom o porezu na dohodak nastoje se ukloniti svi nedostaci koji su tokom primjene postojećeg propisa uočeni i upotpuniti sa konceptom tzv. dohodovnog oporezivanja dohotka.

Uzimajući u obzir da ovaj propis u najširoj mjeri ima utjecaj na veliki broj poreznih obveznika, svi građani Federacije BiH, princip pravednosti koji je osnovni postulat u raspodjeli poreznog tereta, uzet je u razmatranje prilikom sačinjavanja ovog propisa. Naime, u teoriji je zastupljen princip pravednosti raspodjele poreznog tereta, a što se ogleda kroz dva osnovna principa: 1) ekvivalencija i 2) ekonomska snaga. Prema principu ekvivalencije, porezi se pravdaju kao svojevrsna cijena za javna dobra i usluge, odnosno stavljaju se u direktnu ili indirektnu vezu s dobrima i uslugama koje pribavlja država. Prema principu ekonomske snage kao polazište za razrez poreza uzima se u obzir sposobnost poreznog obveznika da doprinosi finansiranju javnih rashoda. S druge strane, princip ekonomske snage promatra se kroz aspekte horizontalne i vertikalne pravednosti. Oporezivanje prema ekonomskoj snazi zahtijeva da obveznici s jednakom ekonomskom snagom snose isti porezni teret (horizontalna pravednost) dok obveznici s većom ekonomskom snagom trebaju snositi veći porezni teret (vertikalna pravednost). Ono što je zajedničko kod oba aspekta jest kako utvrditi ekonomsku snagu i odabrati prikladan koncept oporezivanja te snage. Općenito, ekonomska snaga može se mjeriti kroz dohodak, ukupnu potrošnju i imovinu.

Predloženi Zakon koncipiran je da ima neutralan fiskalni efekt, odnosno fiskalnu održivost budžeta, te pozitivan efekt na strani poreznih obveznika u smislu većeg raspoloživog dohotka nakon oporezivanja (sa posebnim osvrtom na lica sa nižim primanjima) i smanjenje troškova rada na strani poslodavaca.

Navedena porezna reforma primarno je usmjerena na smanjenje fiskalnog opterećenja rada kroz smanjenje zbirne stope doprinosa za 9% sa sadašnje stope od 41,5% na 32,5%, koje nije bilo moguće provesti bez proširenja osnovice za obračun poreza na dohodak uključivanjem u osnovicu ranije neoporezivih naknada (topli obrok, prijevoz, regres i dr.) i drugih izuzetih prihoda fizičkih lica.

Kako takvim širim poreznim obuhvatom ne bi bila umanjena primanja radnika sa nižim plaćama, Prijedlogom zakona o porezu na dohodak povećan je iznos neoporezivog dijela dohotka, odnosno ličnog odbitka sa sadašnjeg 300 KM na 800 KM na mjesečnom nivou. To znači da radnici čija ukupna mjesečna primanja iz radnog odnosa (plaća, topli obrok, prijevoz, regres i dr.) ne prelaze iznos od 800 KM neće plaćati porez. Iako se stopa poreza na dohodak povećava sa 10% na 13%, porezno rasterećenje obuhvatit će sve radnike čije su plate do 1.400 KM, a koji čine oko 85% od ukupnog broja

poreznih obveznika.

Cilj zakona je zaštita tzv. niskog dohotka koji je postavljen na granici od 800 KM, jer isti neće biti oporezovan, a porezni teret je prenesen na veći dohodak. I ako nominalna stopa iznosi 13%, efektivna stopa poreza na dohodak, bi se kretala od 0 do 13%, u zavisnosti od visine primanja, tako da ona na primanju od npr. 1000 KM iznosi 2,32%, na primanju 1407 KM iznosi 5,06% na primanju 2.507 KM iznosi 8,35%

S druge strane, proširenje porezne osnovice na koju će se obračunavati doprinosi, davat će veća buduća prava iz osnova penzijskog osiguranja zaposlenicima odnosno veće penzije. Sadašnja primanja radnika koja čine skoro 50% neoporezivih primanja radniku su umanjivali buduća prava iz osnova penzijskog osiguranja. Ukoliko je radnik imao ukupna primanja od 650 KM samo na iznos 406 KM koju čini minimalna plata su mu se obračunavali doprinosi iz osnova penzijskog osiguranja (100,03 KM), a predloženim rješenjima će mu se obračunavati na iznos od 650 KM odnosno (175,73 KM)

Proširenjem porezne osnovice i smanjenjem zbirne stope doprinosa sa 41,5% na 32,5% troškovi poslodavaca smanjuju se za oko 1,54% posmatrajući kumulativno. Primjenjujući OECD metodologiju izračuna, ukupno fiskalno opterećenje rada, mjereno kao suma poreza i doprinosa u odnosu na ukupan trošak poslodavca po osnovu rada, biće smanjeno sa 36,42% na 35,22%. Na minimalnim primanjima zaposlenih do 500 KM troškovi poslodavaca će biti malo veći u odnosu na postojeće (za oko 4%), što je direktna posljedica većeg učešća do sada neoporezivih isplata u ukupnim primanjima. Međutim, sa rastom primanja zaposlenih iznad 650 KM, i pored proširenja porezne osnovice, troškovi poslodavaca će se smanjivati uslijed efekta značajno smanjene zbirne stope doprinosa (raspon smanjenja troškova kreće se od 0,74% do 5,89% sa rastom primanja zaposlenih).

Predloženo oporezivanje i smanjenje doprinosa sa sadašnjih 41,5% na 32,5%, izuzetno je stimulatивно za bavljenje biznisom, za privlačenje stranih investicija, pri čemu bi ovakva stopa bila najniža ne samo u regiji već i šire u evropskim razmjerama. Ovakva reforma bi doprinijela cjenovnoj konkurentnosti BiH i FBiH jer smanjuje fiskalno opterećenje rada koje je sadržano u cijenama izvoznih dobara. Dakle, postigao bi se dvostruki pozitivan utjecaj na smanjenje trgovinskog deficita.

Novim Zakonom o porezu na dohodak paralelno se utječe na smanjenje sive ekonomije, budući da je sadašnji zakon imao izdašne neoporezive naknade koje su korištene kao izvor finansiranja sive ekonomije, te se novim propisom nastoji smanjiti i suzbiti korištenje socijalnih davanja u druge svrhe, osim njihove namjene. Značajno prisustvo sive ekonomije otežava efikasnu raspodjelu resursa i usporava privredni razvoj, jer privredni subjekti skloni poreznim utajama predstavljaju nelojalnu konkurenciju privrednim subjektima koji posluju u legalnim tokovima. Sa druge strane, iskustva iz istočne Evrope i zemalja bivše Jugoslavije govore da je siva ekonomija najprisutnija u oblasti rada. Ovdje razlikujemo slučaj kompletno neregistrovanih radnika ("rad na crno") i slučaj radnika registrovanih na minimalnu zaradu koji primaju značajna dodatna, neregistrovana sredstva – „rad na sivo“. "Rad na sivo" je jako teško identifikovati i još teže dokazati.

Na ovaj način bi se ostvarilo poboljšanje uslova poslovanja privrednih subjekata jer bi se smanjile porezne utaje i smanjila bi se "korist" koju trenutno ostvaruju privredni subjekti koji posluju u oblasti sive ekonomije. S obzirom na stimulativne stope oporezivanja koje predlažemo, može se očekivati da jedan broj privrednika neće imati potrebe da prikriva isplatu plaća, a time i obaveze po osnovu plaća. Za pretpostaviti je da bi značajnim smanjenjem opterećenja rada došlo do povećanja porezne discipline što bi dodatno smanjilo sivu ekonomiju i rezultiralo dodatnim javnim prihodima.

Imajući u vidu da politika oporezivanja dohotka utiče na uposlenike, na poslodavce i budžete kantona i jedinica lokalne samouprave, čiji je javni prihod, stoga se sagledao i utjecaj predloženih rješenja na sve kategorije.

U cilju zaštite budžeta kantona i jedinica lokalne samouprave čiji je prihod porez na dohodak, sačinjena je analiza utjecaja predložene politike oporezivanja. S obzirom da je porez na dohodak javni prihod koji ima izvore iz 6 kategorija dohotka i to: (1) dohodak od nesamostalnog rada, (2) dohodak od samostalnog rada, (3) dohodak od imovine i imovinskih prava, (4) dohodak od ulaganja kapitala, (5) dohodak od nagradnih igara i igara na sreću i (6) ostali dohodak, za svaku od navedenih kategorija pojedinačno izvršeno je simuliranje budućih javnih prihoda.

Najveće učešće u strukturi poreza na dohodak kao javnog prihoda čini dohodak od nesamostalne djelatnosti između 70-80% iznosa u zavisnosti od kantona. Za potrebe simuliranja naplate ovog javnog prihoda korišteni su stvarni podaci o oporezivim primanjima koje posjeduje Porezna uprava Federacije BiH, kao jedini organ na teritoriji FBiH koji posjeduje tačne podatke o svim zaposlenim, zatim stvarni podaci o uplaćenim javnim prihodima na ime poreza na dohodak od nesamostalne djelatnosti koje posjeduje Federalno ministarstvo finansija, a koje prikuplja od kantona, te pretpostavljeno ponašanje poslodavaca. Koristio se mikrosimulacioni model u okviru ekonometrijskog alata STATA, razvijen u saradnji sa USAID-om, sa konzervativnijim i opreznijim pristupom ponašanja poslodavaca.

Važno je istaći da se Prijedlogom Zakona o porezu na dohodak i dalje zadržava sintetički sistem oporezivanja dohotka fizičkih lica koji je prisutan u zakonodavstvu savremenih država (princip svjetskog dohotka). To znači da se sveobuhvatno oporezuje dohodak fizičkih lica iz šest izvora i to: (1) dohodak od nesamostalnog rada, (2) dohodak od samostalnog rada, (3) dohodak od imovine i imovinskih prava, (4) dohodak od ulaganja kapitala, (5) dohodak od nagradnih igara i igara na sreću i (6) ostali dohodak.

U Zakonu o porezu na dohodak izvršena je i harmonizacija sa drugim propisima unutar Federacije i Bosne i Hercegovine, a u cilju uspostavljanja jedinstvenog ekonomskog prostora, te je izvršeno usklađivanje sa rješenjima iz Zakona o prekršajima ("Službene novine Federacije BiH", broj: 63/14), Zakona o radu ("Službene novine Federacije BiH", broj: 26/16) i drugim propisima koji imaju utjecaja na primjenu Zakona o porezu na dohodak.

Međunarodni monetarni fond je dostavio i svoje preporuke po pitanju glavnih odrednica u ovom zakonu, s tim da je podržao proširenje definicije oporezivog dohotka tako što uključuje sve izvore dohotka i mnogo različitih ranije neoporezivih naknada, što omogućava smanjenje oporezivanja rada kroz smanjivanje stopa obaveznog socijalnog osiguranja i održavanje boljeg uvezivanja između plaćanja doprinosa i korištenja socijalnih davanja. Uvođenje oporezivanja dividende predstavljen je kao važan korak ka smanjivanju na minimum poticaja za preduzeća da koriste nisku stopu CIT od 10 procenata za zaobilaženje aranžmana zapošljavanja. Pored toga dao je preporuke da se maksimalno smanji široka lepeza neoporezivih naknada.

Budući da se izmjene i dopune odnose na preko 50% postojećeg teksta zakona, predloženo je donošenje novog Zakona o porezu na dohodak.

4. Obrazloženja predloženih rješenja u zakonu

Koncept ovog zakona, kao i koncept trenutno važećeg Zakona o porezu na dohodak, zasniva se na principima pravednosti, jednakosti i dohodovnom konceptu oporezivanja dohotka koji fizičko lice u toku poreznog perioda ostvari i naplati na teritoriji Federacije i/ili na području drugih dijelova Bosne i Hercegovine i/ili u inostranstvu.

4.1. KO PLAĆA POREZ NA DOHODAK

Obveznik poreza na dohodak je fizičko lice koja ostvaruje dohodak. Dakle, porezni je obveznik pojedinac, a ne pravno lice. To je pojedinac koji prima plaću ili naknadu ili autorski honorar, posjeduje obrt koji mu donosi dohodak i sl. Poreznim obveznikom smatraju se rezidenti i nerezidenti. Resident je fizičko lice koje u Federaciji ima prebivalište i uobičajeno boravište. Nerezident je fizičko lice koje u Bosni i Hercegovini nema ni prebivalište ni uobičajeno boravište, ali u Federaciji ostvaruje dohodak.

4.2. NA ŠTO SE NE PLAĆA POREZ

Porez na dohodak neće se plaćati ukoliko pojedinac primi određena sredstava od državnih, entitetskih i kantonalni budžeta, kao i vanbudžetskih fondova, nezavisno od iznosa koji je primio.

Porez na dohodak neće se plaćati na tačno definirana primanja (stipendije, donacije, naknade iz osiguranja, pomoći i sl.) koja će pojedinac dobivati/primati od bilo kojeg drugog pravnog lica, s tim da je limitiran iznos za porezni period.

4.3. ŠTA SE SMATRA DOHOTKOM

Dohodak se definira kao razlika prihoda i rashoda nastalih tokom poreznog perioda koji se utvrđuju principom blagajne odnosno tek nakon primljenih uplata odnosno obavljenih isplata.

Dohodak koji se oporezuje proizlazi iz šest izvora dohotka:

- dohodak od nesamostalnog rada,
- dohodak od samostalnog rada,
- dohodak od imovine i imovinskih prava,
- dohodak od ulaganja kapitala,
- dohodak od nagradnih igara i igara na sreću,
- ostali dohodak.

4.3.1. DOHODAK OD NESAMOSTALNOGRADA

Prihodi od nesamostalnog rada smatraju se sva primanja koja poslodavac da fizičkom licu (pojedincu), neovisno da li je to lice u radnom odnosu ili ne, za rad izvršen po uputama poslodavca odnosno isplatioca. Pojedinaac ne snosi nikakav poslovni rizik, a u posao ulaže samo svoj rad, dok poslodavac/isplatioc određuje uslove rada kao što su mjesto, vrsta i vrijeme rada.

Dohodak od nesamostalnog rada utvrđuje se kao razlika svih oblika prihoda i rashoda (doprinosi na socijalno osiguranje i lični odbitak) nastao tokom poreznog perioda. Na tako dobivenu osnovicu dohotka primjenjuju se porezna stopa od 13 % da bi se dobio iznos mjesečne akontacije poreza na dohodak od nesamostalnog rada. Tako utvrđenu akontaciju poreza na račun kantonalnog budžeta uplaćuje poslodavac za zaposlenika, odnosno isplatioc dohotka za pojedinca. Ako je porezni obveznik tokom godine primao samo plaću, ne treba podnositi Poreznoj upravi Godišnju poreznu prijavu jer se porez koji je isplatioc za njega uplatio smatra konačno uplaćenim porezom.

4.3.2. DOHODAK OD SAMOSTALNOGRADA

Prihodi od samostalnog rada smatraju se svi prihodi koje ostvari pojedinac koji ima registrovanu osnovnu, dopunsku ili dodatnu djelatnost (poljoprivreda, prijevoz, trgovina, ugostiteljstvo, turizam, i sl.)

Dohodak od samostalnog rada čine:

- dohodak od obrta i djelatnosti srodnih obrtu,
- dohodak od trgovačke, turističke i ugostiteljske djelatnosti,
- dohodak od poljoprivrede, šumarstva i ribolova i
- dohodak od ostale samostalne djelatnosti (advokati, notari, zdravstveni radnici i sl.)

Dohodak od samostalnog rada utvrđuje se kao razlika poslovnih prihoda i rashod vezanih za obavljanje posla. Poslovni prihodi jesu dobra (u obliku novca, stvari, materijalnih prava, usluga i dr.) ostvarena po tržišnoj vrijednosti tokom poreznog perioda. Poslovni rashodi su troškovi nastali s ciljem ostvarenja prihoda. To su izdaci za materijal, robu, energiju, plaće osoblja (s porezima i doprinosima), amortizacija dugotrajne imovine, i sl. Na tako dobivenu osnovicu dohotka primjenjuju se porezna stopa od 13 % da bi se dobio iznos mjesečne akontacije poreza na dohodak od samostalnog rada. No to ne znači da je time njihova porezna obaveza prema Poreznoj upravi završena, jer se tek godišnjom poreznom prijavom utvrđuje njihova konačna porezna obaveza.

Mogućnost paušalnog oporezivanja postoji za one obrtnike, prijevoznike, trgovce pojedince, te za lica koja se bave poljoprivredom i šumarstvom, a koji nisu obveznici PDV-a. Tako se njihov porez može odrediti u obliku paušalnoga iznosa, a ne na osnovu poslovnih rezultata iz njihovih poslovnih knjiga. Na osnovu pisanog zahtjeva obveznika, Porezna uprava izdaje rješenje prema kojemu obveznik mora postupati.

4.3.4 KO PLAĆA PAUŠALNO POREZ NA DOHODAK

- ako obavlja obrtničku djelatnost i djelatnosti srodne obrtničkim, sami bez zaposlenih drugih lica i ako se obavljanje djelatnosti zasniva na vještini a ne sredstvima za obavljanje djelatnosti – kućna radinost; (70,00 KM)
- ako obavlja stare i tradicionalne zanate utvrđene prema propisu koji uređuje zaštitu tradicionalnih i starih obrta i zanata, sami ili sa najviše dva zaposlena (50,00 KM)
- ako obavlja prijevozničku djelatnost (teret) samo sa jednim sredstvom prijevoza nosivosti do 8 tona (80,00 KM)
- ako obavlja prijevozničku djelatnost (putnici) samo sa jednim sredstvom prijevoza (50,00 KM)

- ako obavlja djelatnost(i) iz oblasti poljoprivrede i šumarstva- kojim stiče svojstvo poljoprivrednika (70,00 KM)
- obveznici koji obavljaju djelatnost iz oblasti poljoprivrede u svojstvu porodičnog poljoprivrednog gazdinstva u iznosu od 100,00KM,
- ako obavlja djelatnost trgovine na malo ličnim radom van prodavnice obveznici koji obavljaju trgovinsku djelatnost – trgovac pojedinac, sami bez zapošljavanja drugih lica (70,00 KM)
- ako obavlja turističku djelatnost (turistički vodič, pratilac ili animator) (70,00 KM).

4.3.4. DOHODAK OD IMOVINE I IMOVINSKIH PRAVA

Dohodak od imovine i imovinskih prava ostvaruje se iznajmljivanjem pokretne i nepokretne imovine, otuđenjem nekretnina te otuđenjem, odnosno prodajom, ustupanjem, zamjenom, nasljeđem, poklonom ili drugim prijenosom imovinskih prava.

Pri iznajmljivanju pokretne i nepokretne imovine porez na dohodak plaća se na iznos zakupa umanjen za 20% na ime troškova nastalih radi iznajmljivanja. Porez na dohodak plaća se u obliku akontacija po stopi 13% bez prava na lični odbitak, ukoliko postoji dugoročni zakup. Ukoliko postoji kratkoročni zakup, porez na dohodak se plaća pri svakom primanju zakupa.

Dohodak od otuđenja nekretnina ne oporezuje se ako je nekretnina prodana nakon pet godina od dana nabavke, odnosno ako je služila za stanovanje poreznog obveznika. Ukoliko se nekretnina prodaje prije isteka pet godina od dana nabavke ili ako nije služila za stanovanje poreznog obveznika, plaća se porez na dohodak od prodaje nekretnina. Porez se plaća jednokratno na razliku između cijene prodaje ili nabavke po stopi 13%.

Porez na dohodak od imovinskih prava (stvarnih prava nad nepokretnom imovinom; autorskih prava, prava srodnih autorskom pravu i prava industrijskog vlasništva i udjela u kapitalu pravnih lica, dionica i ostalih vrijednosnih papira, uključujući i investicijske fondove) plaća se na realizirani dohodak po stopi 13%. Na imovinska prava koja čine autorska prava na pisana, muzička, naučna i dr. slična djela, porez na dohodak plaća se na iznos prihoda umanjen za 30% na ime troškova, kao i na vremenski ustupljeno pravo korištenja.

4.3.5. DOHODAK OD ULAGANJA KAPITALA

Dohotkom od ulaganja kapitala smatraju se:

- kamate na oročenu ili rentnu štednju koje se pripisuju poreznom obvezniku (uključujući i prinos, nagradu, premiju i svaku drugu naknadu ostvarenu iznad visine uloženi sredstava), kamata po vrijednosnim papirima, kamata po osnovi datih zajmova i kamate kao raspodjele prihoda investicijskog fonda, ako se ne oporezuju kao udio u dobiti na osnovu podjele dobiti ili prihoda investicijskog fonda.
- svaka raspodjela dobiti privrednih društava u bilo kojem obliku, a posebno: primici po osnovi dionica ili udjela u dobiti privrednih društava koje ostvaruju putem prijenosa, dodjele ili kupovine vlastitih dionica ili udjela, kao i izuzimanje imovine i korištenje usluga privrednih društava za njihove privatne potrebe (skrivena isplate dobiti).
- svaki prinos koji se ostvaruje držanjem vrijednosnog papira i izvedenica vrijednosnih papira.

Osnovica za oporezivanje dohotka od ulaganja kapitala jest cjelokupni dohodak ostvaren po svim navedenim osnovama bez priznavanja rashoda. Porez na dohodak od ulaganja kapitala plaća se u obliku akontacije poreza po odbitku, tj. isplatilac pri svakoj isplati dohotka od ulaganja kapitala mora uplatiti akontaciju poreza na tako ostvaren dohodak po stopi od 10%. Uplaćena akontacija poreza smatra se konačno uplaćenim porezom na godišnjem nivou, pa porezni obveznici ne moraju za taj dohodak podnositi godišnju poreznu prijavu.

Dividenda ili raspodjele dobiti postaju oporezive samo ukoliko se izvrši isplata iste prema vlasnicima kapitala – fizičkim licima, odnosno samo u momentu kad dividenda postaje dohodak. Ukoliko se dividenda ne isplaćuje onda se ne oporezuje. Isti je princip i kod oporezivanja kamate na štednju i to samo oročenu, a ne i kamatu na tekuće račune.

4.3.6. DOHODAK OD NAGRADNIH IGARA I IGARA NA SREĆU

Dohodak od nagradnih igara i igara na sreću smatra se:

- dobitak ostvaren učešćem u nagradnoj igri koju organizuje pravno lice u propagandne svrhe, a dobitniku je isplaćen odnosno dat u novcu, proizvodu, usluzi, pravu, s tim da je vrijednost nagrade veće od 100,00 KM.
- dobitak ostvaren učešćem u igrama na sreću koji organizuju priređivači igara na sreću.

Osnovica za oporezivanje dohotka od nagradnih igara je visina vrijednosti dobivene nagrade. Osnovica za oporezivanje dohotka od igara na sreću jeste razlika između ostvarenog dobitka i izvršene uplate od strane učesnika (igrača). Porez na dohodak plaća se pri svakoj isplati dobitka po stopi 13% bez prava na lični odbitak.

4.3.7. OSTALI DOHODAK

Ostalim dohotkom smatra se:

- dohodak sportista i sportskih stručnjaka koje ostvare i u sportu od sportske organizacije, kao što su naknade na ime zaključenja ugovora (transfer i dr.), naknade za korištenje lika sportiste i te novčane i druge nagrade.
- dohodak od povremenih slobodnih aktivnosti koje fizičko lice ostvari radom, bez zasnivanja radnog odnosa sa poslodavcem, a kojim se bavi kao slobodnim aktivnostima, kao što su revizor, savjetnik, novinar, računovođa, inženjer, arhitekata, geodeta, prevodilac, dizajner, programer, organizator, turistički vodič, sudski vještak, aktuar, ovlaštenu procjenjivač, trgovački putnik, akviziter, aktivnost članova skupština, nadzornih odbora, upravnih odbora, odbora za reviziju, stečajnih upravitelja.
- drugi ostali dohodak koji po svojoj prirodi čine dohodak fizičkog lica, a koji nisu oporezivi po drugom osnovu u skladu sa ovim zakonom. U ovu kategoriju dohotka uključuje se i oporezivanje dohotka ostvarenog samozapošljavanjem odnosno tzv. freelancer koji se uslijed razvoja informacione tehnologije intenzivno razvija na teritoriji Federacije.

Osnovica za oporezivanje dohotka od povremenih slobodnih aktivnosti je visina iznosa prihoda umanjena za 30% na ime troškova. Osnovica za oporezivanje ostalog dohotka jeste izvršena isplata po stopi 13% bez prava na lični odbitak.

4.4. POREZNE STOPE

Porez na dohodak plaća se po stopi od 10% za Dohodak od ulaganja kapitala (dividenda) i 13% na sve ostale oblike dohotka (dohodak od nesamostalnog rada, dohodak od samostalnog rada, dohodak od imovine i imovinskih prava, dohodak od igara na sreću i nagradnih igara, ostali dohodak).

4.5. LIČNI ODBITAK

Lični odbitak je iznos prihoda koji nije oporeziv, tj. iznos koji umanjuje poreznu osnovicu jer se sa stajališta pravednosti smatra da ne treba oporezivati dohodak koji služi za pokrivanje osnovnih životnih potreba poreznog obveznika, tzv. egzistencijalni minimum. Lični odbitak se odobrava poreznom obvezniku koji ostvaruje mjesečna primanja do 800 KM odnosno 9.600 KM na godišnjem nivou na ime dohotka od nesamostalne i samostalne djelatnosti.

4.6. POREZNA PRIJAVA

Godišnja porezna prijava podnosi se Poreznoj upravi do kraja marta za prethodnu kalendarsku godinu. Prijave poreza na dohodak od nesamostalnog rada podnosi poslodavac ili isplatilac do 10. u mjesecu za prethodni mjesec. Ostale pojedinačne prijave poreza na dohodak podnose se uz prilikom svakog davanja ili primanja, istog dana ili prvog narednog radnog dana po izvršenoj isplati. Za dohotke koji se oporezuju po odbitku porezni obveznici ne podnose poreznu prijavu, a porez na dohodak koji isplatilac plaća prilikom svake isplate dohotka smatra se konačno plaćenim porezom.

4.7. KO NE MORA PODNIJETI GODIŠNJU POREZNU PRIJAVU

Ako su porezi i doprinosi uredno plaćeni ovi porezni obveznici ne moraju (ali mogu) podnijeti poreznu

prijavu: zaposlenici kod samo jednog poslodavca, odnosno isplatilac primitka, i/ili dohodak od ulaganja kapitala na ime kamate.

4.8. KO MORA PODNIJETI GODIŠNJU POREZNU PRIJAVU

Poreznu prijavu obvezno podnose obveznici koji ostvare dohodak: od dva ili više poslodavca, od samostalnog rada, iz više izvora dohotka, iz RS/BD ili inostranstva. Obavezno je podnose i ako je to naknadno zatražila Porezna uprava, te ako poslodavac (ili obveznik) nije platio akontaciju poreza.

4.9. POREZNE OLAKŠICE

Porezni obveznici imaju poreznu olakšicu radi unapređenja razvoja dobrovoljnih penzijskih fondova, na način da se godišnji iznos poreza na dohodak umanju za 10% od godišnjeg ličnog odbitka odnosno 960 KM godišnje.

4.10. KAZNE

Za prekršaje učinjene u vezi s porezom na dohodak plaća se novčana kazna u iznosu od 5.000 do 70.000 KM ukoliko istu učini poslodavac ili isplatilac dohotka. Pored toga propisane su i novčane kazne za fizička lica – porezne obveznike u iznosu od 3.000 do 10.000 KM.

5. Obrazloženje strukture i odredbi zakona

Zakon o porezu na dohodak sastoji se iz devet poglavlja i to: Osnovne odredbe, Porezni obveznik, Osnovica poreza na dohodak, Oporezivanje pojedinih vrsta prihoda, Postupak utvrđivanja, prijave i naplate poreza, Izvještavanje i procedure, Zastara, Kaznene odredbe i Prijelazne i završne odredbe.

- I. Poglavlje. - *Osnovne odredbe* uređuje predmet Zakona, kao i definiranje pojmova koji se koriste u Zakonu, a koji imaju višestruko značenje, radi jednostavnijeg tumačenja odredbi Zakona.
- II. Poglavlje. - *Porezni obveznik* uređuje poreznog obveznika poreza na dohodak, te se uvodi pojam neograničene i ograničene porezne obaveze, koja predstavlja osnovu principa svjetskog dohotka. Zatim se pojmovno uređuje rezidentnost i nerezidentnost kao jedan od temelja osnove oporezivanja dohotka, i prave izuzeća lica koja ne podliježu oporezivanju.
- III. Poglavlje. - *Osnovica poreza na dohodak* uređuje način formiranja i oporezivanja dohotka, odnosno identifikacija oblika oporezivih prihoda, kao i izuzimanje određenih prihoda od oporezivanja, zatim definiranje oblika odbitnih rashoda kao elemenata koji utječu na formiranja oporezivog dohotka. Kao osnovni princip na kojem počiva oporezivanje dohotka uvodi se princip blagajne. Određuju se stope poreza na dohodak kao i definiranje načina oporezivanja kao generalnog oblika koji se primjenjuje različito od vrste dohotka s ciljem jasnijeg definiranja metodologije utvrđivanja osnovice dohotka. Pored toga uređuje se način izbjegavanja dvostrukog oporezivanja koja se javlja uslijed primjene principa svjetskog dohotka. Za potrebe oporezivanja dohotka od samostalnog rada jasnije se definiraju povezana lica i transferne cijene s ciljem izbjegavanja diskriminacije obavljanja djelatnosti.
- IV. Poglavlje. - *Oporezivanje pojedinih vrsta prihoda* uređeno je šest odjeljaka na način da se u svakom od njih uređuju i definiraju vrste tih dohodaka i način formiranja osnovice poreza na dohodak.
 - Odjeljak A. Dohodak od nesamostalnog rada uređuje definiranje prihoda koja se uključuju u ovaj oblik dohotka kao i definiranje osnovice za oporezivanje dohotka od nesamostalnog rada.
 - Odjeljak B. Dohodak od samostalnog rada uređuje definiranje prihoda koji se uključuju u ovaj oblik dohotka, osnovice za oporezivanje dohotka od samostalnog rada koji proizlazi iz obavljanja samostalne djelatnosti. U ovom dijelu jasnije se definiraju djelatnosti koje su predmet oporezivanja, kao i način formiranja oporezive osnovice. Posebno se definiraju poslovni prihodi i rashodi koji se uključuju prilikom formiranja oporezive osnovice. Uvodi se paušalno oporezivanje kod samostalnih obrtnika kao oblik jednostavnijeg uređenja porezne obaveze kod lica koja ispunjavaju određene uslove. Zatim se uređuje obaveza vođenja poslovnih knjiga i evidencija, kao i pojam poreznog gubitka.
 - Odjeljak C. Dohodak od imovine i imovinskih prava uređuje definiranje prihoda koja se uključuju u ovaj oblik dohotka, definiranje osnovice za oporezivanje kroz definiranje

oporezivih prihoda od imovine i imovinskih prava. Jasnije se definira oporeziva osnovica kroz formiranje kapitalnih dobitaka, te se uređuje način njihovog formiranja. Zatim se uvodi mogućnost procjene dohotka kao „posljednje utočište“ prilikom utvrđivanja oporezivog dohotka.

- Odjeljak D. Dohodak od ulaganja kapitala uređuje definiranje oporezivih prihoda jasnijim definiranjem šta se uključuje u oporezivi dohodak.
- Odjeljak E. Dohodak od nagradnih igara i igara na sreću uređuje oporezivanje prihoda koja se uključuju u ovaj oblik dohotka.
- Odjeljak F. Ostali dohodak uređuje definiranje ostalih oporezivih prihoda koji se uključuju prilikom ukupnog oporezivanja fizičkih lica.

V. Poglavlje. - *Postupak utvrđivanja, prijave i naplate poreza* uređeno je kroz tri odjeljaka na način da u svakom od njih se uređuju i definiraju postupci za sve vrste tih dohodaka.

- Odjeljak A. Utvrđivanje poreza na dohodak uređuje definiranje postupka i obaveza utvrđivanja akontacije poreza na dohodak (nesamostalni rad, samostalni rad, imovina i imovinska prava, ulaganje kapitala i ostali dohodak). Jasnije definiranje ko je obveznik uplate i obračuna poreza na dohodak uzimajući u obzir vrstu oporezivog dohotka.
- Odjeljak B. Prijava i uplata poreza na dohodak uređuje obavezu prijave dohotka od nesamostalnog rada, samostalnog rada, imovine i imovinskih prava, ulaganje kapitala i ostalog dohotka.
- Odjeljak C. Godišnja prijava poreza na dohodak uređuje obavezu podnošenja porezne prijave za porezne obveznike koji ispunjavaju određene uslove.

VI. Poglavlje. - *Izveštavanje i procedure* uređeno je kroz dva odjeljaka na način da odvoji izvještajni dio od proceduralnog.

- Odjeljak A. Izveštavanja i prikupljanje podataka uređuje obavezu dostave podataka od strane poreznih obveznika, nadležnih organa i drugih lica na zahtjev Porezne uprave u svrhu nadzora i utvrđivanja dohotka. Zatim uređuje obavezu uplate na račun, te ograničava plaćanja gotovim novcem.
- Odjeljak B. Proceduralne odredbe uređuje postupanje uslijed dugih postupaka, zatim obavezu uplate i plaćanja zatezne kamate, kao i zabranu isplate.

VII. Poglavlje. – *Zastara* uređuje odredbe zastare porezne obaveze, pravo na pokretanje postupka naplate, te pravo poreznog obveznika na povrat kroz definiranje relativnog i apsolutnog roka zastare.

VIII. Poglavlje. - *Kaznene odredbe* uređuje definiranje prekršajnih odredbi kao i visine novčanih kazni za poreznog agenta – isplatioca i poreznog obveznika.

IX. Poglavlje. - *Prijelazne i završne odredbe* uređuje definiranje obaveza donošenja podzakonskih akata i stupanje na snagu zakona.

6. Finansijska sredstva

Za provođenje ovog zakona nisu potrebna dodatna sredstva u Budžetu Federacije BiH.

7. Usklađenost sa propisima Evropske unije, evropskim principima i standardima

Obaveza usklađivanja zakonodavstva u oblasti oporezivanja, uključujući mjere koje su usmjerene na dalju fiskalnu reformu proističe iz člana 98. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP), a *kako bi se osiguralo efikasnije ubiranje poreza* i pospješilo suzbijanje poreznih prevara, te da se posebno vodi računa o prioritetima pravne tečevine (acquisa) Zajednice u oblasti oporezivanja i *suzbijanja štetne konkurencije u oporezivanju*. Uklanjanje štetne konkurencije u oporezivanju trebalo bi se obaviti na osnovu principa Kodeksa ponašanja za poslovno oporezivanje koji je usaglasilo Vijeće 1. decembra 1997. godine. Također je članom 8. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SPP) popisana obaveza usklađivanja u periodu do najviše šest godina.

Cilj Kodeksa ponašanja za poslovno oporezivanje jeste koordinacija poreznih sistema država članica EU, radi izbjegavanja nacionalnih poreznih mjera koje bi mogle negativno da utječu na funkcioniranje unutrašnjeg tržišta EU.

U januaru 2016., Evropska komisija je predstavila Vanjsku strategiju za učinkovito oporezivanje kako bi osigurala koherentan pristup EU-a promociji dobrog poreznog upravljanja širom svijeta. U tom

pogledu, EU snažno podupire napore OECD-a u smislu osiguravanja primjene viših standarda dobrog poreznog upravljanja širom svijeta kroz Inkluzivni okvir za primjenu BEPS-a, kroz rad Globalnog foruma na praćenju transparentnosti oporezivanja i Multilateralna konvencija o uzajamnoj administrativnoj pomoći u poreznim pitanjima. Ukoliko zemalja odbije poštivati standarde dobrog poreznog upravljanja, Evropska komisija je predložila novi EU-ov proces popisivanja nekooperativnih poreznih jurisdikcija, te će Skupina za Kodeks o postupanju pri oporezivanju poslovanja razmotri odgovarajuće protumjere kojima se prati popis.

Vijeće ministara BiH na svojoj 132. sjednici 8.02.2018. godine je usvojilo Informaciju o rezultatima procijene od strane Skupine za Kodeks o postupanju pri oporezivanju poslovanja Vijeća EU kojim se Bosna i Hercegovina obavezuje da će ispuniti obaveze najdalje do kraja 2019. godine

Na osnovu pisma o preuzimanju obaveza poslanog 15.11.2017. godine ispred države BiH, Skupina za kodeks postupanja Vijeća (poslovno oporezivanje) nije preporučila uvrštavanje Bosne i Hercegovine na EU popis nekooperativnih jurisdikcija u porezne svrhe koju je Vijeće EU usvojilo 5.12.2017. godine, ali će uz pomoć podskupine za treće zemlje, pratiti provedbu ovih obaveza i, u zavisnosti od slučaja, može preporučiti izmjene EU popisa nekooperativnih jurisdikcija u porezne svrhe početkom 2020., ako ove obaveze ne budu provedene do kraja 2019.

Skupina za kodeks postupanja je tražila od BiH informacije o preciziranju vremenskog roka o pristupanju navedenim tijelima, te su u toku aktivnosti pripreme aplikacija na nivou države BiH da se aktivno primjene standardi koje zahtjeva Globalni forum o transparentnosti i razmjeni informacija u porezne svrhe, Inkluzivni okvir za BEPS i da se potpiše Multilateralna konvencija o uzajamnoj administrativnoj pomoći.

Globalni forum je vodeće svjetsko multilateralno tijelo u okviru kojeg se provode aktivnosti u području transparentnosti i razmjeni informacija u porezne svrhe. Postoji 147 jurisdikcija koje su trenutno članice Globalnog foruma, uključujući sve zemlje članice skupine G20, sve zemlje članice OECD-a, svi ključni međunarodni finansijski centri i mnoge zemlje u razvoju. Svaka zemlja članica sudjeluje na ravnopravnoj osnovi i posvećena je borbi protiv porezne utaje kroz provedbu međunarodno usaglašenih standarda o transparentnosti i razmjeni informacija u porezne svrhe. Globalni forum je povezan s drugim međuvladinim inicijativama poput borbe protiv nezakonitih finansijskih tokova: unapređenje transparentnosti u porezne svrhe će, na primjer, također pomoći u borbi protiv korupcije i pranja novca. Veliki broj međunarodnih finansijskih institucija uvrštava ocjene Globalnog foruma u svoje politike usmjeravanja ulaganja (npr. Razvojna banka Vijeća Evrope, Evropska banka za obnovu i razvoj, Evropska investicijska banka i Međunarodna finansijska korporacija, članica Grupe svjetske banke). Na primjer, sve ove međunarodne organizacije ograničavaju usmjeravanje ulaganja u jurisdikcije za koje je ocijenjeno da "ne poštuju" ili "djelimično poštuju" standarde, što se utvrđuje analizom na istoj razini.

Nacrt zakona o porezu na dohodak kao pravni akt koji je ključan u prikupljanju informacija o primanjima fizičkih lica, a koji je sačinjen u skladu sa osnovnim principima transparentnosti i predstavlja jednu od pretpostavki pristupanju Globalnom forumu. Zakon je sačinjen na način da osigura efikasnije ubiranje poreza proširenjem porezne osnovice i poreznih obveznika i suzbijanja štetne konkurencije u oporezivanju kontrolisanjem visine neoporezivih prihoda.

Nakon uvida u sekundarne izvore prava Evropske unije i analize odredbi Nacrta zakona o porezu na dohodak ustanovljeno je da trenutno ne postoje važeće direktive koje uređuju dostavljeni nacrt. Stoga, imajući u vidu obavezu propisanu odredbom člana 3. stav (2) Uredbe o Uredu Vlade Federacije Bosne i Hercegovine za zakonodavstvo i usklađenost sa zakonodavstvom Evropske unije („Službene novine Federacije BiH“, broj: 49/07), sačinili smo na propisanom obrascu Izjavu o usklađenosti, a Upporedni prikaz nismo iz navedenih razloga.